

B verda

Barcelona verda. Octubre 2006 núm. 108

Parcs i Jardins

LA PORTADA

Sembla una imatge presa a la platja, però no ho és. Es tracta d'un dels estands que Parcs i Jardins va instal·lar a la Ciutat de les Persones durant les festes de la Mercè. Un decorat de fons amb dos dels elements més emblemàtics del perfil de

Barcelona, unes quantes gandules i uns flotadors enmig d'un "mar" fet amb moqueta van permetre als petits jugar a corquè vols i als grans estirar-se una estona i descansar mentre els nens i nenes escoltaven contes i feien manualitats.

3 Editorial

Horts i platges a la Mercè

4 Notícies

11 Opinió

Un nou paisatge de la ciutat

12 Agenda 21 de Barcelona

El Pla d'Acció 21 Municipal

14 El personatge

Joan Nogué

16 B-verda

20 Espai metropolità

La noguera alada del Botànic Històric

22 Reportatge

Enginyeria vegetal a Xangai

26 Paisatgisme

El Viver de Can Borní

28 Eduquem per a la sostenibilitat

La platja, tot l'any!

30 Apunts de jardineria

Els colors de la tardor

32 Fulls tècnics

Palmeres i paisatge

34 Pàgines verdes

PUBLICACIÓ BIMESTRAL
Núm. 108 octubre del 2006

PRESIDENTA
Imma Mayol i Beltran

VICEPRESIDENTA
Montserrat Ballarín i Espuña

EDITA
PARCS I JARDINS DE BARCELONA INSTITUT MUNICIPAL
Tarragona, 173. 08014 Barcelona
tel.: 93 413 24 00
fax: 93 413 24 24
e-mail: parcsijardins@mail.bcn.es
www.bcn.es/parcsijardins

DIRECTOR
Jordi Campillo

COORDINACIÓ
Rosa Garriga

CAP DE REDACCIÓ
Maria Rosa Salvadó

CONSELL DE REDACCIÓ
Antonia Barba, Patricia Falcone, Teresa Franquesa,
M. Alba Fransi, Dani García, Izaskun Martí, Maria
Molins, Margarita Parés, Montse Rivero, Coloma Sull

CONSELL ASSESSOR
DIRECCIÓ TÈCNICA DE PARCS I JARDINS DE BARCELONA:
Joan Andreu Verdaguier
ESCOLA TÈCNICA SUPERIOR D'ARQUITECTURA DE BARCELONA:
Miquel Vidal
FOMENT DE LES ARTS DECORATIVES (FAD): Xavier Rovira
DIPUTACIÓ DE BARCELONA: Manuel Canes
ESCOLA SUPERIOR D'AGRICULTURA DE BARCELONA (UPC):
Xavier Fàbregas
EL TINTER, S.A.L.: Àngel Panyella
CONSELL DE COORDINACIÓ PEDAGÒGICA DE BARCELONA:
Antònia Hernández
ASSOCIACIÓ DE PROFESSIONALS DELS ESPAIS VERDS DE
CATALUNYA (APEVC): Àlex March
AGÈNCIA D'ECOLOGIA URBANA DE BARCELONA:
Salvador Rueda
OBSERVATORI DEL PAISATGE: Joan Nogué
COL·LEGI OFICIAL D'ENGINYERS TÈCNICS AGRÍCOLES DE
CATALUNYA: Xavier Argimon
BCN MONTJUÏC: Ferran Ferrer
INSTITUT DE RECERCA I TECNOLOGIA AGROALIMENTÀRIA
(IRTA): Pere Cabot

GESTIÓ, PRODUCCIÓ EDITORIAL I IMPRESSIÓ
El Tinter, S.A.L. (empresa certificada ISO 14001 i EMAS)
tel.: 93 357 00 50

COL·LABORADORS D'AQUEST NÚMERO
Lurdes Planes, Salvador Pi, Ramon Torres (fotografies),
Jordi Villarroja

ASSESSOR LINGÜÍSTIC
Marià Pou Nadal

FOTOGRAFIA
Dani García, Alonso José Fernández, Manel Raya

FOTO PORTADA
Dani García

DISSENY I DIRECCIÓ D'ART
Ruiz+company

PUBLICITAT I PATROCINIS
José Luis Almudí

SECRETARIA I SUBSCRIPCIONS
Núria Ugena

TIRATGE
10.000 exemplars

Barcelona Verda no comparteix necessàriament les opinions expressades pels autors dels articles publicats.

Copyright: Reproducció autoritzada amb indicació de la font. Se'n sol·licita còpia.

Aquesta revista utilitza la família tipogràfica Fedra.

Paper reciclat
Cyclus print Torras de 115 i 170 g

Editorial

Horts i platges a la Mercè

Barcelona és, sens dubte, una ciutat plena de possibilitats per a tothom, on l'ajuntament ofereix un gran nombre de serveis. Una bona manera de difondre-ho és que siguin presents a la festa per excel·lència: la de la Mercè, que a finals de setembre reuneix als carrers i places centenars de milers de persones amb ganes de passar-s'ho bé. Una mostra que ja s'ha convertit en una tradició de la festa major és la Ciutat de les Persones, que cada any s'instal·la durant tres dies al Passeig de Gràcia i en què l'ajuntament exposa a tothom que s'hi passegi els recursos que els barcelonins i barcelonines tenen al seu abast, i que són molts. Aquest 2006, Parcs i Jardins hi ha tornat a estar present per mostrar dos dels serveis que ofereix a la ciutat: els horts urbans i la gestió de les platges. Totes dues activitats amb trets comuns: espais de trobada, lúdics, amb promoció de la salut i de respecte pel medi ambient. Vull destacar especialment que a l'estand dels horts vam comptar amb la

col·laboració d'alguns dels usuaris, que van poder explicar directament el funcionament i els beneficis d'aquesta iniciativa.

La veritat és que aquest any podem dir que l'èxit ens ha sorprès. Al llarg dels tres dies de la mostra han vingut tantíssimes persones a demanar informació, a passar una estona, a descansar, a saludar-nos, a participar en les activitats que es van organitzar, que, a més de satisfets, ens sentim més compromesos que mai amb la ciutadania. Amb la seva massiva presència ens ha dit que les nostres propostes li agraden i que hi vol participar. Una demanda que es traduirà ben aviat en més horts urbans i en una major oferta lúdica i d'educació ambiental al litoral. En definitiva, un treball per a Barcelona que, més que la nostra obligació, és la nostra devoció. A tots i a totes, moltes gràcies!

*Jordi Campillo
gerent de Parcs i Jardins*

Notícies

Gran èxit dels horts urbans i les platges a la Ciutat de les Persones

Ja fa uns quants anys que, durant la festa major, l'Ajuntament de Barcelona organitza al Passeig de Gràcia la Ciutat de les Persones per posar a disposició de la ciutadania tota la seva oferta. Aquest any hi ha hagut dos estands que han tingut un especial protagonisme: el dedicat a les platges i el dels horts urbans, que ha estat dels més visitats de la mostra.

Al costat de les zones verdes que hi ha arreu de la ciutat, Barcelona compta amb dos espais privilegiats més: les platges i els horts urbans. I han estat precisament aquests, per les grans possibilitats lúdiques i educatives en el pri-

mer cas i de participació en el segon, els que aquest any han representat Parcs i Jardins durant les festes de la Mercè.

LES PLATGES

Jeure en una gandula com si estiguéssim a la Nova Icària. Això és, entre altres possibilitats, el que van poder fer totes les persones que van visitar l'estand dedicat a aquest gran parc de sorra que són les platges de Barcelona. Un espai de relax on es va recrear el paisatge costaner de la ciutat mitjançant un gran teló amb una imatge presidida per les dues grans torres del

El dels horts urbans va ser un dels estands més visitats de la Ciutat de les Persones

1.

2.

3.

1. Imma Mayol a l'estand de la platja
2. Un dels tallers
3. Explicant contes

L'estand dedicat a les platges va consistir en un espai de relax on es va recrear el paisatge costaner de Barcelona

front litoral, una zona de “sorra”, a base de moqueta beix, amb dotze gandules i cinc grans para-sols –que molta gent va agrair a l’hora de fer una parada abans de continuar el recorregut pel Passeig de Gràcia–, i una altra de “mar”, amb moqueta blava i uns grans flotadors –que ben aviat es van convertir en pilotes per jugar–, on es van fer activitats per als nens i nenes: des d’explicar contes fins a la realització de diferents tallers de manualitats. Al voltant, uns cavallets de fusta que feien de suport a tovalloles de bany van acabar d’arrodonir la sensació d’estar a la platja. Tot plegat va donar lloc a moltes anècdotes, com la d’un senyor que es va estar un parell d’hores tranquil·lament ajagut en una gandula mentre la seva dona i la seva filla anaven a mirar botigues –ens ho va explicar ell mateix amb cara de felicitat– o la de molts pares i mares que van aprofitar per descansar mentre els seus fills i filles s’ho passaven la mar de bé jugant. O sigui, com a la platja, però al mig de Barcelona.

ELS HORTS URBANS

Dues-centes cinquanta plantes, entre tomaqueres, cols, apis, bròquils, coliflors, enciams, bledes, escaroles, cebes i porros, envoltades de flors com els clavells de moro o les begònies, molt útils per atreure els insectes voladors i afavorir la pol·linització, van portar el món agrari a la Ciutat de les Persones, en l’estand dedicat als horts urbans.

Aquest és un programa de participació de Parcs i Jardins adreçat als majors de seixanta-cinc anys que té com a objectiu proporcionar-los una activitat que, a més d’omplir el temps, implica un exercici que és molt positiu per a la salut i

l’estímul d’uns resultats tan engrescadors com són l’obtenció d’una collita d’hortalisses fruit del propi esforç. El cas és que, si l’estand de les platges va estar ple durant els tres dies de la mostra, aquest encara ho va estar més, per l’atractiu que representa per als habitants de la ciutat poder veure un espai de conreu i conèixer les tècniques de l’agricultura biològica. Quatre usuaris de l’hort de Can Cadena es van encarregar d’explicar als visitants què són els horts urbans i com es treballen d’una manera ambientalment sostenible i d’engrescar la gent –sobretot les dones, que encara n’hi ha poques als horts– a fer-se pagès a la ciutat. Parcs i Jardins ho facilita oferint l’espai de conreu, les eines i l’assessorament per conèixer les tècniques agrícoles bàsiques.

HORTS A TOTS ELS DISTRICTES

Aquest és l’objectiu de l’Ajuntament de Barcelona: que els deu districtes de la ciutat tinguin horts urbans.

Actualment n’hi ha vuit: el de Sant Pau del Camp, a Ciutat Vella; el de Can Mestre, a Sants-Montjuïc; el del Camí de Torre Melina, a les Corts; l’Hort de l’Avi i l’Hort de Turull, a Gràcia; Can Soler, a Horta-Guinardó; el del Parc de la Trinitat, a Sant Andreu; i el de Can Cadena, a Sant Martí. Entre tots sumen 179 parcel·les, amb una superfície mitjana de 25 m². El pròxim hort urbà que està previst inaugurar és el de l’Eixample, en un solar de propietat municipal situat entre els c. Padilla, Consell de Cent i Enamorats que compartirà amb vint parcel·les. Totes les persones majors de seixanta-cinc anys que vulguin participar en aquest programa es poden adreçar a Parcs i Jardins o bé a les Oficines d’Atenció al Ciutadà dels districtes.

Barcelona participa en el Congrés de l'IFPRA

Els passats dies 11, 12 i 13 de setembre va tenir lloc a la ciutat francesa d'Annecy el congrés europeu de l'IFPRA (International Federation of Parks and Recreation Administration), que aquest any ha tingut com a lema *Els arbres, éssers vius essencials en el desenvolupament de les ciutats*. Aquest congrés, de caràcter anual, té per objectiu principal facilitar la comunicació i l'intercanvi d'idees entre directius de la jardineria pública a en l'àmbit europeu, però també mundial, ja que són molts els participants de fora del nostre continent.

Coincidint amb la celebració del congrés, en aquesta ciutat va tenir lloc la segona edició de "Annecy, jardin de couleurs", certamen organitzat pel servei d'espais verds municipal on es proposava fer un recorregut per diferents indrets del continent a través dels seus colors, formes i olors, tot això plasmat en el disseny d'uns parterres creats en diferents punts del municipi.

L'Ajuntament d'Annecy va demanar a

onze ciutats europees, entre elles Barcelona, que col·laboressin en aquest projecte. Les altres ciutats que hi van participar van ser Glasgow, Dublín, Luxemburg, Mikkeli, Annecy, Vicenza, Anvers, Stuttgart, Cheltenham, Bayreuth i Liptovský Mikuláš.

Els alumnes de l'Escola de Jardineria Rubió i Tudurí van ser els encarregats de fer el disseny del parterre, que es va basar en el Modernisme a partir de l'obra d'Antoni Gaudí. L'enjardinament es va dividir en tres parts: un cercle extern fet amb trossos irregulars de pedra marró que simbolitza els murs d'algunes de les obres de l'arquitecte, cercles blancs que recreen les rajoles utilitzades per cobrir les teulades i un cercle central inspirat en el sostre de la sala hipòstila del Park Güell. Les espècies utilitzades han estat *Begonia semperflorans* 'Ambassador' F1 blanc, *Petunia fortunea* 'Easy Wave' i *Zinnia angustifolia* 'Star Orange Tangerine'.

Posada a punt del Laberint d'Horta

Des del proper 6 de novembre fins a l'1 de desembre, aproximadament, les tasques de retallades dels xiprers (*Cupressus sempervire*) que configuren un dels elements més emblemàtics del Parc del Laberint d'Horta, el laberint vegetal, obligaran a tancar al públic aquest espai del parc. Amb un total de

750 m lineals, aquest laberint, presidit per una estàtua del déu Eros al centre, constitueix l'eix principal del parc. Un cop al mig, la trama de senders el converteixen en un lloc extraordinàriament lúdic, ja que, dels vuit camins que en surten, només un permet arribar a la sortida.

Balanç de la temporada de platges 2006

La temporada de banys 2006, que s'ha desenvolupat del 2 de juny al 26 de setembre, ha refermat la tendència cap a un augment constant del nombre d'usuaris de les platges de Barcelona. Es calcula que aquest estiu n'han gaudit més de tres milions de persones. També s'ha de destacar que s'ha fet un millor ús de les papereres, que s'han fet servir més i més adequadament, tot i que s'ha incrementat el volum de residus.

El del 2006 ha estat un estiu de novetats i d'innovacions mediambientals en la gestió de les platges de Barcelona. El Centre de la Platja ha iniciat la programació estable d'activitats, els quioscos han fet, en general, una bona gestió de residus, el nou model de recollida de deixalles assajat a la Nova Icària ha donat uns resultats encoratjadors i la prova pilot de la boia de control de la qualitat de l'aigua ha estat una experiència força positiva.

Aquest estiu han gaudit de les platges de Barcelona tres milions de persones

ELS RESIDUS

Una de les novetats d'aquesta temporada ha estat el notable increment de papereres, tant de rebuig com d'envasos, instal·lades tant a les platges com al Passeig Marítim, i que ha afavorit un major ús per part dels banyistes. En total, aquest any s'han recollit a les platges de Barcelona 6.615 m³ de residus, un 74% dels quals han estat dipositats a les papereres (65% el 2005). A l'aigua només s'

han recollit 115 m³ de deixalles, un 40% menys que l'any passat. Es confirma, doncs, la tendència a un major i millor ús de les papereres par part dels banyistes. Quant a l'increment del volum total de residus que s'ha registrat aquest any, es atribuïble a l'existència d'una nova platja a la ciutat i, pel que fa a les dades totals, al canvi del sistema de neteja de les platges, que ha comportat la comptabilització conjunta de la brossa recollida a les platges i al Passeig Marítim. Quant a la prova pilot de recollida de deixalles feta a la Nova Icària, amb la instal·lació de papereres per a les diferents fraccions –envasos lleugers, vidre, paper i cartró i rebuig– en les entrades d'aquesta platja, aquest sistema s'ha revelat efectiu tant per l'emplaçament com perquè facilita el servei de neteja de les platges i un buidat més freqüent de les papereres.

QUALITAT DE LES AIGÜES

Al juny va començar a funcionar a la platja de la Nova Icària una boia que incorpora un sensor per mesurar les concentracions de bacteris en l'aigua de bany. Aquest estiu ha permès testar-ne la resistència i l'eficàcia, amb la tramesa de dades al centre de control de CLABSA, en temps real i de forma contínua, de la temperatura, el pH, la conductivitat i la salinitat de l'aigua de bany. S'ha de remarcar que la qualitat de l'aigua de les platges de Barcelona ha fet possible la presència de la bandera verda un 74% dels dies de la temporada alta de banys.

SEGUIMENT AMBIENTAL

Aquest any, tots els quioscos de les platges han recollit els residus de manera selectiva. Segons el seguiment fet per la Universitat Autònoma de Barcelona i el Consorci El Far, per encàrrec de l'ajuntament, la separació de les fraccions ha estat bona o acceptable en el 80% dels casos. Els quioscos de nova concessió han incorporat, a més, altres millores ambientals, com ara l'ús de fusta certificada, cubells específics per a cada fracció a l'interior del quiosc, mesures d'estalvi d'aigua i energia i l'ús de gots reutilitzables, entre d'altres. Pel que fa a l'avaluació de la prova pilot dels limitadors-controladors acústics, en general, ha estat bona, per la qual cosa l'ajuntament preveu implantar aquests aparells als prop de 180 locals musicals que hi ha a la ciutat. Quant al compliment dels horaris de tancament de la música als quioscos de les platges, ha estat estricte.

S'inauguren les obres de rehabilitació del Park Güell

Amb la celebració de la Festa de Tardor, el 22 d'aquest mes d'octubre, han quedat inaugurades les obres que van començar al Park Güell el desembre del 2005. Amb aquest ja són quatre els parcs de Barcelona on s'han acabat les obres de rehabilitació integral previstes en el PAM 2004-2007, que inclouen onze grans espais verds de Barcelona.

Aquest espai emblemàtic de la ciutat, que ocupa 17,18 ha del turó del Carmel i que va néixer com a urbanització privada promoguda per Eusebi Güell, es va inaugurar com a parc el 1922. Obra de gran rellevància d'Antoni Gaudí, va ser declarat monument historicoartístic el 1969, i Patrimoni de la Humanitat, el 1984. El Park Güell el componen dues zones diferenciades: la monumental, que acull l'obra de

res. També s'han anivellat i redefinit els límits del camí de la Pressió, que va des del pg. de les Palmeres fins al Turó de les Tres Creus. Amb l'objectiu de millorar la seguretat s'han instal·lat baranes al camí de davant de la Casa Trias, al camí sobre la cova i a la zona de pícnic. En aquesta zona s'ha renovat la major part del mobiliari urbà. Els bancs s'han substituït per uns de nous fets amb fusta certificada FSC (procedent d'explotacions forestals sostenibles), de 150 cm de llarg i amb braços, per facilitar-ne l'ús a la gent gran o amb alguna discapacitat, i s'han substituït i incrementat les papereres de tot el parc.

LA ZONA FORESTAL

És molt preuada pels veïns i veïnes del barri, per la qual cosa els treballs fets han tingut com a principal objectiu fer-hi l'es-

Plaça de la Natura. Aquesta és una de les zones del Park Güell on s'han fet treballs de rehabilitació integral

Caudí, i la forestal. La rehabilitació integral del Park Güell ha abastat tant l'obra civil, és a dir, d'infraestructures i serveis, com actuacions en la jardineria, i ha tingut un cost d'1.241.046 €.

LA ZONA MONUMENTAL

Les actuacions fetes han consistit en el condicionament dels camins de sauló de la pl. de la Natura i del pg. de les Palme-

tada més confortable. Així, s'ha netejat el bosc; s'han arreglat i millorat els camins amb l'aportació de nou sauló i amb la construcció d'elements que permetin recollir l'aigua de pluja, que en moltes ocasions els fa malbé; s'ha ampliat i millorat l'accés a aquesta zona des del c. Pau Ferran, on s'han instal·lat tanques de fusta per delimitar-lo millor i dotar-lo de més seguretat, i s'ha posat un sistema de se-

Les obres fetes han tingut com a objectiu retornar a aquest parc tota la seva esplendor, i el cost total ha estat d'1.241.046 €.

1.

2.

1. Imma Mayol en un dels tallers que es van organitzar per als nens i nenes en motiu de la Festa de Tardor
2. A la festa es van ballar danses d'arreu del món

nyalització que permet orientar-se sobre les diferents direccions, accessos i llocs més característics del parc. També s'han col·locat nous bancs i papereres i s'han instal·lat hidrants per a la prevenció d'incendis als accessos de la carretera del Carmel i del c. Pau Ferran i a la zona forestal.

INFRAESTRUCTURES

S'han instal·lat baranes en escales i punts perillosos d'alguns trams del camí de l'av. del Coll del Portell; en una de les escales que pugen des del camí de sobre la cova fins al camí cap a aquesta avinguda; a l'escala de la zona de la pineda on comencen els viaductes; a l'escala de la zona cromàtica; al camí que hi ha sobre la cova, i a les terrasses de la zona de pícnic gran. La tanca que separa la zona forestal de la monumental s'ha substituït per una de 2 m d'alçada d'un material més resistent i menys vulnerable als actes vandàlics. També s'han substituït les portes del Forat del Vent, de la Baixada de la Glòria i de la Casa Trias per unes de noves de ferro forjat. Les línies aèries elèctriques, d'enllumenat i de telefonia, que en alguns casos eren de fàcil accés per als usuaris, han estat soterrades, s'ha arreglat el paviment de les diferents zones del parc i s'ha reduït el pendent a la part de baix mitjançant un seguit de terrasses comunicades entre elles amb rampes. Per evitar que la sorra que arrossega l'aigua de pluja arribi al clavegueram, a la part baixa del parc s'ha millorat el drenatge amb un sistema de cunetes que connecten amb pous.

EQUIPAMENTS

S'ha instal·lat una nova àrea de jocs per a infants de 0 a 5 anys, que complementa la que ja hi havia per a majors de 5 anys. Aquest espai tenia un pendent molt fort i per això s'hi han construït quatre terrasses amb pendents del 2% mitjançant la formació de murs de pedra manuals que

han permès respectar la vegetació. S'ha millorat el drenatge amb un sistema de cunetes que connecten amb pous que evitaran que la sorra que pugui arrossegar l'aigua acabi al clavegueram de la ciutat. També ha ajudat a la millora del drenatge la plantació d'espècies amb necessitats d'aigua superiors a les plantes que hi ha tradicionalment a la zona.

El parc disposarà d'una nova àrea d'esbarjo per a gossos, actualment en procés de construcció, que incorpora les millores que s'estan implantant a totes les àrees d'aquest tipus: una extensió d'aproximadament 300 m², delimitació amb una tanca de fusta, reg per aspersió per a la neteja, una font, papereres, bancs i dispensador de bosses per recollir la femta. A l'àrea de pícnic, s'hi han instal·lat noves taules i una font.

JARDINERIA

El treball de jardineria han consistit en la poda de manteniment i sanejament de mil arbres i de manteniment, formació i sanejament de cent quaranta grans arbustos de més d'1,5 m d'alçada. Les noves plantacions d'arbrat s'han fet amb alzines (*Quercus ilex* i *Quercus ilex rotundifolia*) i roures martinencs (*Quercus pubescens*), i les d'arbutatge, amb arboç (*Arbutus unedo*), marfull (*Viburnum tinus*), boix (*Buxus sempervirens*), coronil·la (*Coronilla valentina*), aladern (*Rhamnus alaternus*) i llentiscle (*Pistacia lentiscus*), entre altres espècies. A l'altura del camí sobre la pl. de la Natura, s'hi han plantat seixanta baladres (*Nerium oleander*).

NOUS SERVEIS

Amb la inauguració de les obres de rehabilitació, s'estrena un nou servei amb el qual es pretén facilitar el coneixement del parc a les persones amb discapacitat visual i auditiva. Aquest servei, que es posa en marxa en col·laboració amb l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat i el Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona, disposarà dels següents recursos per a persones amb dificultats auditives: intèrpret de llenguatge de signes per a visites de grups (amb sol·licitud anticipada), emissores d'FM disponibles per a persones sordes que portin audiòfon i visites de grups específiques per a persones amb discapacitat auditiva des del gener del 2007. Quant a les persones amb dificultats visuals, també es faran visites de grups específiques des del gener del 2007. Amb l'objectiu d'oferir una atenció adequada i de qualitat a aquestes persones, tot el personal d'atenció al públic i que desenvolupi activitats farà un curs de formació a càrrec de l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat. Per a informació i reserves: Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona (MHCB), tel.: 93 256 21 22, fax: 93 268 04 54, a. e.: reserves-mhcb@bcn.cat. Horari d'atenció: de dilluns a divendres, de 10.00 a 14.00 h, i dimarts i dijous, de 16.00 a 18.00 h.

Trobada amb el Consell de la Gent Gran

El 26 de setembre passat, al Centre de la Platja, es va celebrar una visita debat entre Parcs i Jardins i el Consell Assessor de la Gent Gran de Barcelona. El tema de la trobada va girar al voltant de les zones verdes de Barcelona, les platges i la sostenibilitat, i es va fer una àmplia xerrada sobre la tasca que Parcs i Jardins desenvolupa a la ciutat i quins són els seus projectes. Hi van assistir la tercera tinenta d'alcalde i presidenta d'aquest Institut Municipal, Imma Mayol, i el regidor de Benestar Social, Ricard Gomà. Els representants del Consell Assessor de la Gent Gran van fer diferents propostes. Així, van demanar la plantació d'arbres d'ombra a les platges, l'increment del transport públic

fins aquest espai, organitzar-hi més activitats per a la gent gran i millorar la localització dels punts d'informació. Quant als espais verds, van assenyalar la necessitat d'una major vigilància, la instal·lació d'un mobiliari urbà que els sigui més còmode, la celebració de cursos de jardineria arreu de la ciutat, l'organització d'itineraris i altres activitats als parcs –com poden ser la realització de mostres o la instal·lació de biblioteques– i afavorir la participació de la gent gran en les feines de manteniment dels espais verds mitjançant la col·laboració amb els conservadors. També van proposar fer una campanya d'enjardinament dels balcons de Barcelona.

Els representants de Parcs i Jardins i del Consell de la Gent Gran, al Centre de la Platja

Inici de curs de l'Agenda 21 Escolar

El dia 16 d'octubre, al Saló de Cent de Barcelona, es va celebrar l'inici de curs de l'Agenda 21 Escolar. Aquest any, l'acte ha tingut una especial significació, ja que, a més de la firma del *Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat*, es va lliurar una placa i un diploma de reconeixement

a les 39 escoles de Barcelona que des de l'inici del programa Agenda 21 Escolar, el curs 2001-2002, hi han participat ininterrompudament i que també han presentat un nou projecte per a aquest curs, en què s'hi han inscrit un total de 184 escoles.

Un nou paisatge de la ciutat

Jordi Villarroya i Tarrés
director general
ProEixample, S. A.

La recuperació dels interiors d'illa de l'Eixample és un procés que permet guanyar noves zones verdes al centre de la ciutat, mancat d'espais verds, i que també aconsegueix espais d'ús públic per a l'emplaçament de nous equipaments per al districte, com ara escoles bressol, centres de serveis socials i biblioteques, entre d'altres.

En els darrers anys, ProEixample ha recuperat trenta-un interiors d'illa, una superfície que equival, en total, a 67.000 m² de nous espais verds. Actualment hi ha dinou interiors d'illa més que es troben en procés de recuperació, en diferents fases d'execució. És a dir, que alguns estan en obres i en d'altres s'està tramitant el planejament o bé s'està realitzant el projecte de l'actuació.

El que és important assenyalar d'aquests dinou interiors és que se'n garanteix la recuperació i que a curt o mitjà termini passaran a formar part d'aquest mosaic verd d'ús ciutadà que dia a dia va creixent dins l'entramat de Cerdà. Quan tot aquest procés finalitzi s'haurà recuperat per a l'Eixample una superfície igual al Parc de la Ciutadella, aproximadament 31 ha, que, sumades a les ja existents, suposarien un total de 98 ha.

L'objectiu estratègic de ProEixample és que una de cada nou illes de l'Eixample recuperi el seu espai interior per a ús públic. En aquest sentit, que tothom tingui a menys de 200 m del seu domicili un interior d'illa recuperat, obert i verd.

Els interiors d'illa són espais sostenibles, petits oasis enmig de la ciutat, que configuren un paisatge més amable, on els veïns, sobretot els de la mateixa illa i els de les més properes, troben un excel·lent espai de convivència i lleure. Per dissenyar aquests espais es tenen en compte un seguit de criteris, els objectius dels quals són oferir als ciutadans quelcom diferent de l'espai públic del carrer i de les places obertes. Es busquen models d'urbanització amb predomini de paviments tous; amb diversitat d'espècies vegetals que ofereixin sol a l'hi-

vern i ombra a l'estiu i omplin de color i olor l'espai en diferents èpoques de l'any; amb il·luminació tènue, que de nit no molesti les cases veïnes, i amb mobiliari urbà que faciliti la relació entre els veïns, l'estada tranquil·la i el lleure dels més petits.

És obvi que en el disseny també s'estudien i incorporen constantment mesures que dificultin els actes vandàlics dels quals a vegades són objecte aquests espais. Exemples d'això són la col·locació d'enfiladisses a les parets mitgeres, per obstaculitzar la realització de grafitis, o, tal com s'ha assenyalat al principi, la ubicació d'algun equipament que assegura el flux de visitants a aquests espais. Entrar en un interior d'illa de l'Eixample és experimentar un canvi de percepció. És passar d'una ciutat atrafegada a una ciutat amb més silenci i tranquil·litat. A més, és curiós observar com el públic es renova i canvia segons avancen les hores del dia. Les mares o altres persones que tenen cura dels nens molt petits i els avis que llegeixen i prenen el sol són els predominants en els horaris de matí; els adults ho són al migdia, quan fan una pausa de la feina, i els infants que juguen en sortir de l'escola, acompanyats dels seus familiars, són els més nombrosos a la tarda. I sempre, els veïns immediats, que ara obren el balcó o la finestra i veuen com han canviat les velles i obsoletes construccions de l'interior d'illa per un paisatge més amable i més verd.

Us convido a descobrir els interiors d'illa de l'Eixample i a gaudir-ne.

El Pla d'Acció 21 Municipal

Agenda 21

El juliol del 2002, l'Ajuntament de Barcelona va aprovar l'adhesió a l'Agenda 21 de la ciutat, amb la firma per part de l'alcalde del *Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat*. Com totes les altres organitzacions firmants, l'ajuntament ha acceptat treballar d'acord amb els principis de l'Agenda 21, concretar les accions que representen la seva contribució als objectius compartits i donar-les a co-nèixer.

Igual que tots els firmants, però encara amb més motiu, ja que n'ha estat el primer impulsor com a administració local, l'Ajuntament de Barcelona està implicat en la majoria d'objectius de l'Agenda 21 de la ciutat. Aquest compromís de l'ajuntament es fa explícit en el Pla d'Acció 21 Municipal, aprovat com a mesura de govern i presentat a la Comissió de Sostenibilitat, Serveis Urbans i Medi Ambient en la sessió celebrada el 16 de maig de 2006.

El Pla d'Acció ha estat elaborat a instàncies del Sector de Serveis Urbans i Medi Ambient de l'ajuntament, amb la col·laboració de molts departaments municipals, ja que respon a una lògica transversal. La Comissió Municipal 21, de caràcter tècnic, serà l'encarregada de fer el desplegament i seguiment de les accions recollides en el Pla d'Acció.

ELS CINC EIXOS DEL PLA

El Pla d'Acció 21 Municipal de Barcelona s'estructura en funció de cinc eixos. El primer és el Programa d'Actuació Municipal (PAM) 2004-2007, que recull de forma integral i transversal totes les actuacions del consistori per a aquest període. Aquest PAM ja va ser informat favorablement pel Consell Municipal de Medi Ambient i Sostenibilitat, amb diferents suggeriments que s'hi van incorporar per respondre als principis del *Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat*.

El Pla d'Acció 21 Municipal ha estat elaborat amb la col·laboració de molts departaments de l'ajuntament, ja que respon a una lògica transversal

El Pla d'Acció 21 preveu les actuacions que s'han de fer a la ciutat per avançar en la sostenibilitat

1.

2.

1. Etiqueta amb la certificació FSC, que garanteix l'origen sostenible de la fusta
2. Mobiliari urbà fet amb fusta certificada

El pla s'estructura en cinc eixos, el primer dels quals és el PAM 2004-2007, informat favorablement pel Consell Municipal de Medi Ambient i Sostenibilitat

El Pla d'Acció 21 de Barcelona incorpora actuacions estratègiques per a la sostenibilitat. Així, al costat de les actuacions que el consistori es compromet a desenvolupar a través dels PAM successius, el Pla d'Acció 21 assenjala deu iniciatives que resulten especialment significatives per a l'avenç de la ciutat cap a la sostenibilitat. Pels seus objectius, a mitjà i llarg termini, són difícils d'incorporar en el PAM d'una legislatura; per la seva complexitat exigeixen un esforç suplementari, i sovint tenen caràcter transversal. També s'incorporen a aquest pla els plans d'acció 21 dels instituts i empreses municipals, que comparteixen la mateixa filosofia que la resta de l'organització municipal pel que fa a l'adopció de principis de sostenibilitat, i que per això s'han compromès a desenvolupar els seus propis plans d'acció. Hi ha cinc entitats municipals que ja han elaborat i fet públic el seu Pla d'Acció 21: Parcs i Jardins Institut Municipal, Bombers de Barcelona, Foment de Ciutat Vella, l'Agència de Promoció del Carmel i Entorns i la Divisió de Montjuïc de Barcelona Serveis Municipals. Els altres dos eixos del Pla d'Acció 21 Municipal són el Pla Ajuntament + Sostenible, que recull les actuacions en marxa o que han de ser impulsades per garantir un funcionament ordinari de l'organització municipal més coherent amb els principis de la sostenibilitat, i el lideratge municipal de l'Acció 21 ciutadana, amb un conjunt de programes i recursos destinats a difondre el *Compromís* entre la ciutadania, suscitar noves adhesions, estimular i donar suport a l'acció dels firmants i crear oportunitats per a l'intercanvi i la cooperació per establir i enfortir una xarxa d'actors compromesos amb la sostenibilitat.

ACTUACIONS ESTRATÈGIQUES

Un bon resum del que es proposa en el Pla d'Acció 21 Municipal són les deu actuacions estratègiques per a la sostenibilitat: creació d'una xarxa de corredors verds, elaboració d'un pla de millora integral de l'espai públic, extensió de les "zones 30", elaboració d'un pla per al confort acústic, gestió integral del cicle de l'aigua, el pla de millora energètica, avançar en l'estratègia per a la reducció de residus, avançar en la recollida segregada i l'aprofitament de totes les fraccions dels residus urbans, extensió territorial de l'Acció 21 i informació i educació ambiental per a tothom. A més d'aquestes línies estratègiques, se n'han d'assenyalar altres que ja està desenvolupant l'ajuntament o l'administració metropolitana i que també tenen rellevància en el progrés cap a una ciutat més sostenible, com són, per exemple, el Pla d'Habitatge, el Pla d'Inclusió Social o els plans relacionats amb el transport públic.

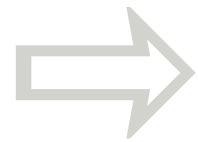
El document íntegre del Pla d'Acció 21 Municipal i els plans d'acció dels instituts i empreses municipals es poden consultar a la [web www.bcn.cat/agenda21](http://www.bcn.cat/agenda21).

Joan Nogué

El personatge

director de l'Observatori del Paisatge de Catalunya

“Una bona part dels conflictes paisatgístics es deuen, més que no pas a allò que situem en el territori, a un mal emplaçament”

Catedràtic de Geografia Humana de la Universitat de Girona, Joan Nogué té una llarga trajectòria en diverses universitats estrangeres. És especialista en estudis de paisatge cultural i en pensament geogràfic i territorial. Des de la seva creació, el 2005, dirigeix l'Observatori del Paisatge de Catalunya, un consorci amb entitat jurídica pròpia adscrit al Departament de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat de Catalunya que vetlla pels paisatges del nostre país i treballa perquè excel·leixin en qualitat.

Per què es crea l'Observatori del Paisatge?

És el resultat d'una progressiva conscienciació social sobre el deteriorament dels nostres paisatges, i una iniciativa de la societat civil a partir del moment en què diferents institucions del país es posen en contacte amb l'administració per tirar endavant conjuntament aquesta iniciativa.

De les tasques que els han estat encomanades, quines en destacaria?

Per una banda, la d'informar i conscien-

Els Catàlegs de Paisatge ens estan permetent considerar valors paisatgístics molt interessants que fins ara no s'havien tingut prou en compte

El Conveni Europeu del Paisatge ha introduït per primera vegada el paisatge com un dret

ciar la societat, i, per altra, les específiques que la llei preveu que desenvolupi l'Observatori de Paisatge. Aquest és el cas dels Catàlegs del Paisatge de Catalunya, que representen el primer pas d'un llarg procés que ha de culminar en l'aplicació d'una nova política de paisatge al nostre país. Jo penso que està molt bé que se n'ocupi un consorci públic com és l'Observatori del Paisatge, constituït per més de seixanta institucions (entre el consell rector i el consell assessor) representatives dels àmbits socioeconòmics i culturals del país.

Dels set catàlegs previstos, que corresponen a les futures regions politico-administratives de Catalunya, ja n'hi ha dos d'acabats: el del Camp de Tarragona i el de la Plana de Lleida. Què ens han permès detectar?

Són dos territoris molt grans, i és difícil entrar en detalls. El que sí que puc dir és que ens han permès detectar valors que desconeixíem i, alhora, riscos sobre els quals caldrà actuar per evitar-ne les conseqüències. Hi ha paisatges coneguts, però n'hi ha d'altres que no ho són tant, o que no ho són gens, i que a vegades estan en situació de risc, si no de manera immediata, sí en el futur. Els catàlegs ens estan permetent considerar valors paisatgístics molt interessants que fins ara no s'havien tingut prou en compte, perquè no estan, per dir-ho d'alguna manera, ni en el nostre imaginari col·lectiu ni en les rutes turístiques més habituals.

I què aconseguirem?

Aconseguirem objectius de qualitat paisatgística. En els pròxims mesos es farà una exposició pública dels catàlegs ja realitzats. El que pretenem és que s'hi impliqui la societat, tenint molt en compte tots els grups i col·lectius socials. Vet aquí una filosofia que emana del Conveni Europeu del Paisatge, en què es fonamenta el treball que fem a l'Observatori del Paisatge.

Quin és el procés?

Un cop acabats els catàlegs els lliurem a la Generalitat, que, d'acord amb la llei, els ha d'integrar en els plans territorials, els quals, si cal, s'hauran de modificar i adaptar. Un exemple és la necessitat d'unificar planejaments entre municipis, com en el cas d'una de les unitats del catàleg de la Plana de Lleida, molt allargada i força diferent de la resta. Aquesta unitat ressegueix una bona part del Segre i l'espai per on discorren els afluents de la Noguera. Ens està dient que hi ha un paisatge fluvial que és objecte d'usos diversos: horta, extracció d'àrids i pressió urbanística, entre d'altres, i que, malgrat aquests diferents usos, requereix un tractament paisatgístic unificat. O sigui que, un cop el catàleg s'hagi integrat en el planejament territorial de la regió, els ajuntaments dels municipis on està si-

tuada aquesta unitat s'hauran de coordinar i tenir en compte en els seus plans d'ordenació aquesta realitat paisatgística del seu territori.

Ho podem posar tot a tot arreu?

Tot no, perquè hi ha paisatges que no ho poden 'engolir' bé, però es poden situar moltes més coses de les que ens imaginem, si es fa adequadament. Una bona part dels conflictes territorials que tenim a Catalunya, els que tenen una dimensió paisatgística, més que no pas a un mal disseny de la infraestructura que s'ha de situar, tenen les causes en un mal emplaçament, que no ha tingut en compte les característiques del territori on es vol instal·lar. Al que aspirem és, justament, a donar pautes per ordenar aquests usos diversos del territori.

Tenim clar el concepte de paisatge i la importància que té en la nostra qualitat de vida?

No, no ho tenim clar, i per això abans m'he referit al Conveni Europeu del Paisatge, que per primera vegada introdueix el paisatge com un dret. Aquesta és una aportació molt important, perquè fins ara els juristes consideraven el paisatge com un objecte jurídic indeterminat. I aquest conveni posa sobre la taula el fet que, de la mateixa manera que tenim dret a gaudir d'una aigua neta o d'un aire no contaminat, també tenim dret a gaudir d'uns paisatges agradables.

El paisatge hi és o es crea?

Totes dues coses. Un poeta xinès ho va sintetitzar d'una manera molt encertada: "La meitat de la bellesa depèn del paisatge i l'altra meitat depèn de qui el contempla." El paisatge és allà, és un fet material, objectiu, palpable. Però quan el contemples, quan el mires, el recrees.

Partint de la base que sempre hi ha algú que contempla el paisatge, si l'observador fos vostè, quin paisatge li agradaria veure?

Depèn del tipus de paisatge, però, sobretot, m'agradaria contemplar un paisatge equilibrat, on es vegi clarament que hi ha hagut un esforç espontani d'harmonia de la gent que hi viu, amb una cultura del paisatge que no necessita ni lleis ni normes, i en què s'actua amb sentit comú. Semblant al que passa avui en alguns llocs d'Europa, on no hi ha una gran legislació. Hi ha la mínima, la imprescindible. Però tu notes que la gent té cultura de paisatge, que vol dir cuidar l'entorn d'una manera gairebé espontània, per tradició, i perquè sap que hi ha coses que no s'han de fer, no s'han de posar, i que s'han d'amagar si es posen, senzillament, perquè fan mal als ulls i no ens agraden.

Maria Rosa Salvadó

B verda

La feina dels jardiniers de Barcelona

Fulla de pollancre (*Populus nigra italica*)

CIUTAT VELLA

Plaça Ramon Berenguer el Gran

En aquesta plaça hi ha un fossat enjardinat on s'han fet feines de manteniment i millora de la vegetació. S'han eliminat les plantes fetes malbé, s'han plantat 18 margallons (*Chamaerops humilis*) i s'ha fet una nova sembra de gespa. També s'ha instal·lat una porta nova d'accés al fossat.

Parc de la Barceloneta

La nova plantació del grup de flor s'ha fet amb 950 petúnies blanques (*Petunia hybrida*). L'actuació s'ha completat amb la millora dels paviments tous del parc i amb l'estesa de sauló, que ha permès arreglar els sots i els reguerols provocats per la pluja.

Plantació de palmeres

Al Passeig Marítim de la Barceloneta, entre els c. Almirall Cervera i la pl. del Mar, s'han plantat 10 *Washingtonia sp.* de 10 m d'alçada. A la Plaça Reial s'han plantat dues palmeres de la mateixa espècie i d'una alçada semblant.

EIXAMPLE

Plaça Catalunya

Aquest és un altre dels espais de Barcelona on s'han renovat els grups de flor. En aquest cas s'han plantat clavells de moro (*Tagetes patula*), i el sòl del parterre s'ha cobert d'escorça de pi, que evita l'aparició de males herbes i afavoreix la retenció d'humitat.

Jardins de Sofia Barat

Les últimes feines de posada a punt d'aquest interior d'illa han consistit en la plantació d'arbustos –abèlies (*Abelia floribunda*)–, palmeres –margallons (*Chamaerops humilis*)– i entapissants –heura (*Hedera helix*)–. També s'ha arreglat el reg per degoteig.

SANTS-MONTJUÏC

Jardins de Mossèn Cinto Verdguer

Un dels elements més emblemàtics d'aquests jardins, dedicats a les bulboses, és l'escut de Barcelona que hi ha a l'entrada. S'han actualitzat amb la plantació de 650 begònies blanques i 800 begònies vermelles (*Begonia semperflorens*) i de 60 evònims del Japó (*Evonymus japonicus microphyllus*).

Jardins Elisard Sala

Per mantenir la qualitat d'aquests jardins s'han plantat 250 rosers (*Rosa sp.*) de la varietat 'Knock Out', 80 llorers (*Laurus nobilis*) i 250 *Ligustrum texanum*. El sòl s'ha protegit amb escorça de pi.

Parc de Montjuïc

S'han desbrossat 50.000 m² de la zona forestal que hi ha a l'Anella Olímpica, el castell de Montjuïc i l'av. Marquès de Comillas.

Jardins de l'Arboreda

Els treballs de millora que s'hi han fet recentment han consistit en el reencebat i la ressebra dels parterres de gespa i la instal·lació de programadors autònoms per automatitzar el sistema de reg.

LES CORTS

Millora del verd

S'han reencebat i ressebrat 2.000 m² de parterres de gespa situats a la confluència entre el c. Josep Sunyol i Garriga i l'av. Manuel Azaña. En aquesta mateixa zona s'han desbrossat 800 m² de talussos i s'ha millorat la instal·lació de reg automàtic en una superfície de 10.000 m². També s'han automatitzat 870 m² de parterres de gespa al c. Flos i Calcat i 500 m² més entre el ptge. Rosa Leveroni i els c. Lamote de Grignon i Robert Gerhard.

SARRIÀ-SANT GERVASI

Jardins de Tres Torres

La retallada i la neteja són bàsiques per al manteniment de les tanques vegetals. Als Jardins de Tres Torres, aquestes feines s'han fet en totes les tanques arbustives de xiprer (*Cupressus sempervirens*).

Jardins de la Tamarita

Les plantacions d'entapissants s'han millorat amb 500 hores (*Hedera helix*).

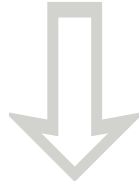
Plaça John F. Kennedy

En aquesta plaça s'han plantat 35 rosers de la varietat 'Sevilla' per recuperar les falles que hi havia hagut aquest estiu.

Pl. Ramon Berenguer el Gran

- 1-Pl. Catalunya
- 2-Jardins de Mossèn Cinto Verdaguer
- 3-C. Josep Sunyol
- 4-Jardins de la Tamarita
- 5-Jardins Menéndez y Pelayo
- 6-Treballs de desbrossament al c. Cortada
- 7-Jardins de la Constància
- 8-C. Concepción Arenal
- 9-C. Aragó

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

GRÀCIA

Baixada de la Glòria

Al costat de les escales mecàniques d'aquest carrer hi ha unes terrasses enjardinades on s'han fet feines de desherbat manual i neteja i eliminació de vegetació en mal estat.

Park Güell

S'ha fet una completa posada a punt de la vegetació que envolta l'àrea de joc infantil de recent construcció que hi ha a prop del c. Olot. Les feines han consistit en el desherbat manual, la retallada de les plantes entapissants, la poda dels arbustos i la neteja general de l'espai. D'altra banda, s'han desbrossat 2.000 m² situats a la zona d'accés al parc pel c. Coll del Portell i el parterre que hi ha a l'entrada pel c. Riu de la Plata. En aquests espais també s'ha fet una poda i posterior neteja de l'arbus-tatge.

Jardins Menéndez y Pelayo

L'espai per a gossos s'ha ampliat fins a 100 m², i s'hi ha col·locat nova senyalització i dispensadors de bosses. Quant a la jardineria, s'han plantat arbustos –70 llorers (*Laurus nobilis*), 70 *Callistemon sp.*, 75 *Teucrium fruticans*, 55 pitòspors (*Pittosporum tobira*), 30 baladres (*Nerium oleander*) i 45 *Feijoa sellowiana*– i arbres –7 tipuanes (*Tipuana tipu*)– en una zona faltada d'ombra.

Parc de la Creueta del Coll

A dins del parc s'han plantat 500 heures (*Hedera helix*) i a la zona forestal que comunica amb el barri de la Teixonera s'han desbrossat un total de 40.000 m² de matoll, sotabosc i vegetació morta. També s'ha retirat la brossa urbana i la runa que hi ha gent que abandona en aquest espai.

HORTA-GUINARDÓ

Treballs de desbrossament

El districte d'Horta-Guinardó té una important superfície amb vegetació forestal, que requereix feines periòdiques de desbrossament per prevenir possibles incendis. Aquestes feines s'han fet recentment al Parc del Guinardó (30.000 m² a l'altura dels c. Cortada, Pantà de Tremp, Harmonia i Jorge Manrique, i 21.000 m² més a la resta del parc) i al Parc del Carmel (40.000 m² a l'altura de Can Xiro i dels c. Santuari i Turó del Carmel). Aquesta segona actuació l'ha fet el Centre d'Inserció de Reclusos (CIRE).

Parc del Laberint

Les últimes feines de millora que s'han fet en aquest parc han consistit en la renovació de l'accés a la porta xinesa i al jardí romàntic i en la construcció d'una nova rampa i murs d'accés a la zona de conservació del tennis.

NOU BARRIS

Jardins de la Constància

Per millorar la qualitat dels parterres s'hi han plantat entapissants: 3.500 heures (*Hedera helix*).

Carrer Àngel Pestaña

En aquest carrer s'han sembrat els parterres de gespa i s'ha plantat una palmera de l'espècie *Washingtonia filifera*.

Carrer Góngora

Aquest carrer pertany al polígon Verdum, on recentment s'han fet treballs de remodelació de façanes. Un cop acabats, s'ha fet la posada a punt del verd, que ha consistit en la sembra de 700 m² de parterres de gespa i la millora del reg. Aquesta actuació ha comptat amb la col·laboració del districte.

SANT ANDREU

Carrer Concepción Arenal

L'experimentació de noves espècies vegetals que s'adaptin millor al clima de Barcelona és una de les tasques que fa Parcs i Jardins. Així, en 100 m² d'un parterre situat a la confluència del c. Concepción Arenal amb l'av. Meridiana, s'hi ha implantat pans de *Zoysia sp.* A la resta del parterre (160 m²), s'hi han plantat arbustos de l'espècie *Viburnum odoratissimum*.

Carrer Garcilaso

Per millorar l'enjardinament d'aquest carrer s'han retallat les tanques vegetals i el massissos fets amb *Acca sellowiana* i s'han plantat 136 agapants (*Agapanthus africanus*) i 50 *Evonymus japonicus*.

Grups de flor

En aquesta època es renoven els grups de flor. Al Parc de la Pegaso s'han plantat 720 clavells de moro (*Tagetes patula*), i a la pl. del Congrés, 624 unitats d'aquesta mateixa espècie anual.

SANT MARTÍ

Carrer Aragó

A l'altura de l'av. Meridiana i el c. Bilbao s'han replantat jardineres amb 400 romanins (*Rosmarinus officinalis*), 50 espernallacs (*Santolina chamaecyparissus*) i 100 *Mesembryanthemum crystallinum*.

Plaça Joan Tomàs

Les últimes feines de millora que s'hi ha fet han consistit en la plantació d'una tanca vegetal a base de xiprer (*Cupressus sempervirens*) al voltant de l'àrea per a gossos.

Parc de Sant Martí

S'han retallat 150 m lineals de tanca vegetal, s'ha netejat el llac i s'ha retallat la tanca vegetal que hi ha a la zona de la pèrgola.

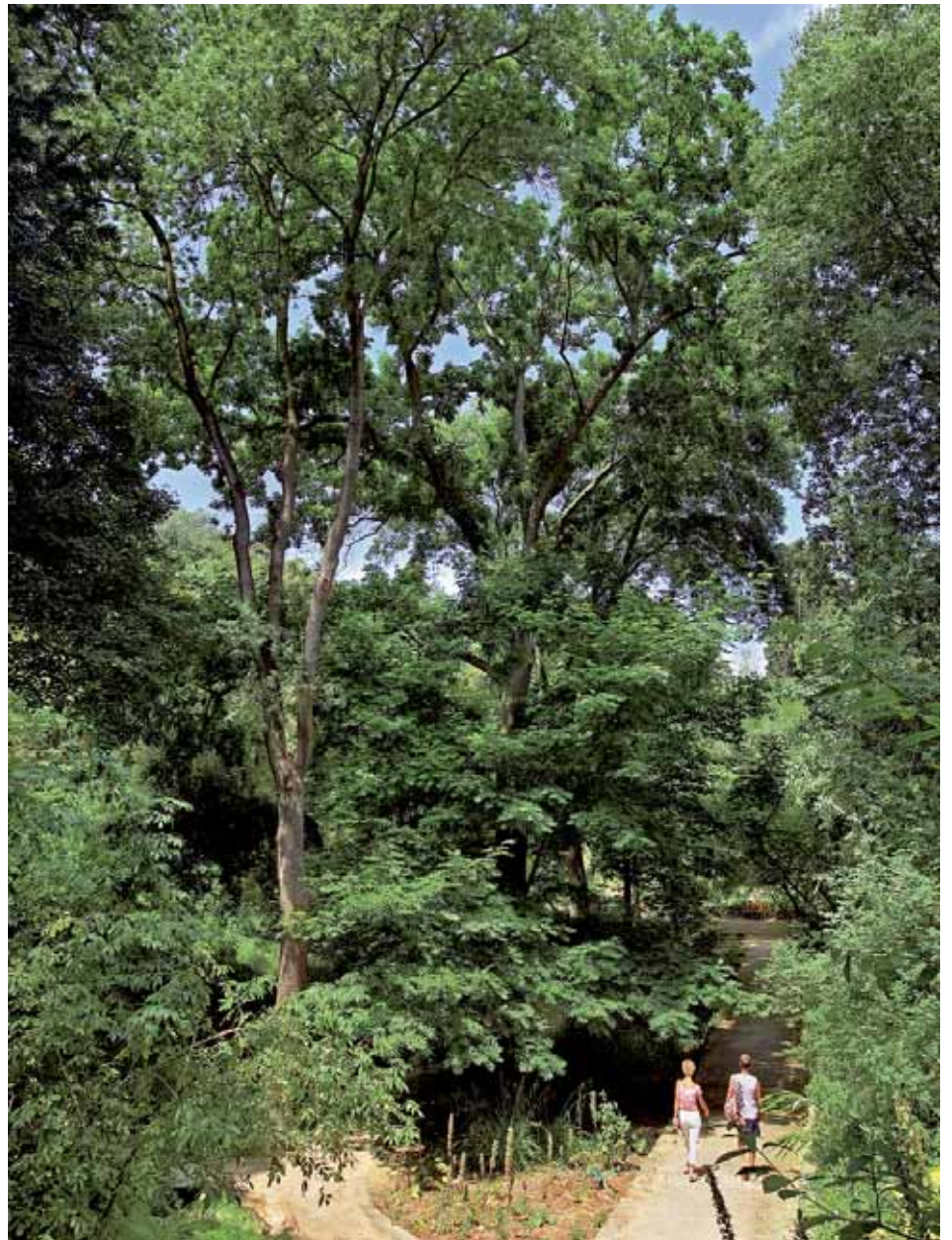
La noguera alada del Botànic Històric

Espai metropolità

Àrea metropolitana de Barcelona
Mancomunitat de municipis

Arbres vells, bells arbres (10)

La noguera alada del Jardí Botànic Històric de Barcelona (noguera alada de Rehder), amb prop de 40 m d'alçada i 30 de diàmetre de capçada, és l'arbre més gran del seu entorn, i està situada al sector del jardí conegut com el Sot de l'Estany. Té el tronc gruixut i lleugerament inclinat, i, dels nusos antics, en surten branques joves, que són una mostra del seu vigor persistent. La vitalitat característica de l'espècie s'ha vist afavorida per la seva situació en un punt enclotat, que ha fet possible que, tot i sent pròpia de climes més humits, s'hagi desenvolupat esplèndidament a Barcelona. Per altra banda, es tracta d'una planta exòtica i única a la xarxa de parcs metropolitans, que gaudeix d'una situació privilegiada a l'indret més simbòlic del jardí. L'única dada que es coneix de la seva història és que era un dels arbres preexistents al lloc quan, l'any 1930, el Dr. Pius Font i Quer va iniciar la plantació del jardí. L'arbre duu el nom de la persona que el va obtenir: Alfred Rehder, un notable horticultor i taxonomista que va treballar a l'Arnold Arboretum de la Universitat de Harvard i que va escriure alguns dels llibres de jardineria més importants de la història. Els arbres que cultivava, sovint s'hibridaven entre ells i donaven lloc a noves plantes comunes avui en jardineria, com aquesta noguera alada, produïda a l'Arnold Arboretum l'any 1908.

LA NOGUERA ALADA DE REHDER

És un híbrid caducifoli de grans dimensions, molt bonic pel seu port, per la seva coloració tardoral, amb tonalitats que van del groc al marró, i pels decoratius penjolls que formen flors i fruits. Acostuma a fer una capçada ampla a partir d'un tronc principal dret amb branques esteses. Té l'escorça solcada i de color marró granatós. Les fulles, compostes i de color verd fosc, broten tard, entre l'abril i el maig; fan de 20 a 45 cm de longitud, estan lleugerament perfumades i tenen d'11 a 20 folíols, arrodonits a la base i amb el marge dentat. Les flors, masculines i femenines en un mateix arbre, s'agrupen en llargs aments de color verd clar, molt decoratius, que donen a l'arbre un aspecte peculiar i delicat, com si s'omplís de petites cortinetes bellugadisses. Els fruits són alats, formen raïms de 20-45 cm de longitud i resten a l'arbre durant l'hivern.

És un arbre de creixement ràpid, més vigorós i resistent que les dues espècies que l'han originat. Viu bé en terrenys disgregats, humits o molt humits. Suporta els sòls calcaris, però no els salins. No és amic de les ventades i és difícil trobar-lo a menys de 400 m d'altitud, tot i que viu naturalitzat a les valls atlàntiques del País Basc, en zones baixes de clima suau entre el nivell del mar i els 200 m. Tolera les gelades i la contaminació i resisteix bé plagues i malures. De vegades es cultiva per a producció de fusta, que és de bona qualitat, semblant a la de la noguera, però amb menys densitat i més tova. És un arbre decoratiu i que dona bona ombra. En jardineria es planta en parcs i carrers, sempre que es disposi de prou espai. El nom *Pterocarya* ve del grec *pteron*, que vol dir "ala", i *karyon*, que significa "noguera" i "nou".

Text: Lurdes Planes i Sant-romà
Fotografies: Ramón Torres

1. Inflorescències masculines
2. Aquesta espècie té les branques esteses
3. Detall dels solcs de l'escorça
4. Inflorescències femenines

1.

2.

FITXA TÈCNICA

Família: Juglandàcies
Espècie: noguera alada de Rehder, pterocària de Rehder (*Pterocarya x rehderiana*)
Origen: híbrid d'una espècie de l'oest d'Àsia (*P. fraxinifolia*) i una de la Xina (*P. stenoptera*)
Alçada: 35-40 m
Diàmetre màxim de la capçada: 25-30 m
Perímetre del tronc a 1,3 m: 3,3 m
Edat estimada (2006): 90 anys
Situació: Jardí Botànic Històric de Barcelona, a la part més fonda del Sot de l'Estany.

3.

4.

Enginyeria vegetal a Xangai

Reportatge

El 15 de setembre passat es va inaugurar al Parc del Segle de Pudong, a Xangai, la tercera edició de Mosaïcultura, un esdeveniment d'horticultura ornamental en què es fan grans construccions a base de plantes. Barcelona ha estat present en aquesta nova trobada, en què han participat cinquanta-cinc ciutats de quinze països.

Mosaïcultura Internacional és un concurs exhibició de grans construccions fetes amb plantes que es va iniciar a la ciutat canadenca de Montreal, l'any 1997. Aquest any s'han fet vuitanta-dues construccions, i el lema de participació ha estat *El món és el nostre llogaret*. En les tres edi-

cions de Mosaïcultura celebrades fins ara, de la mateixa manera que ha anat augmentant la participació, també ha augmentat la complexitat i la dificultat d'elaboració dels projectes. Aquest 2006, la majoria de construccions han sigut tridimensionals, amb alçades que en

El disseny de les plantacions requereix una selecció i una planificació molt minucioses de les espècies que s'utilitzaran

molts casos han requerit la instal·lació de bastides per poder-les fer. Així, al costat de l'art de la jardineria, absolutament protagonista, hi té una rellevància creixent l'enginyeria, a causa del volum i el pes de moltes de les construccions, que fan necessària una estructura interior molt bona per poder-ne garantir l'estabilitat.

Tot plegat implica un important procés previ de coordinació de tots els professionals que participaran en el treball.

CONSTRUCCIÓ DE L'ESTRUCTURA

Aquestes grans figures tenen com a base una carcassa metàl·lica feta amb varetes com les que es fan servir en la construcció d'edificis i a la qual es dóna la forma que requereix el projecte. El primer pas consisteix en la preparació del terreny on s'instal·larà la carcassa, que és encimentat perquè permeti uns bons ancoratges. Un cop feta, la carcassa es va "vestint" des de baix cap a dalt amb tela de geotèxtil plastificat, que es fixa amb un cordill i unes pistoles de grapar especials. A mesura que es cobreix l'estructura amb aquest material, l'interior es va omplint amb el substrat necessari per a les plantacions. Aquest és un treball lent i delicat, ja que cal que el substrat tingui un grau de compactació que garanteixi tant l'estabilitat de les plantes com l'oxigenació i el drenatge adequats perquè els vegetals mantinguin la qualitat al llarg dels dos mesos que dura la mostra. El substrat està compost per torba, sorra i terra vegetal, i, a més d'adob, s'hi sol afegir argila expandida (perlita, arlita) per alleugerir el pes.

Simultàniament al farciment de la carcassa amb substrat es van instal·lant les

infraestructures necessàries per als efectes de llum i so que incorporen moltes construccions, així com per al reg interior automatitzat per microdifusió. Cal tenir en compte que algunes de les figures disposen d'efectes especials força espectaculars, com és el cas, aquest any, d'una "tetera" que emetia vapor d'aigua pel broc.

UN EXQUISIT TREBALL DE JARDINERIA

Una de les fases més importants del projecte és el disseny de les plantacions, que requereix una selecció i una planificació molt minucioses de les espècies que s'utilitzaran. Es fan servir plantes de port petit, amb un desenvolupament i una durada de les flors i de les fulles que permeten garantir la qualitat de la construcció com a mínim durant un parell de mesos. És per aquest motiu que, sobretot, es tracta de plantes vivaces de fulla persistent. Un altre aspecte que condiciona la selecció és, lògicament, el clima de la ciutat on té lloc la mostra.

Una de les espècies més utilitzades és *Alternanthera sp.*, amb un gran ventall de varietats de diferents colors. Altres espècies apropiades per a aquest art jardiner són *Coleus sp.*, la begònia (*Begonia semperflorens*)—tant per les flors com per les fulles—, el clavell de moro (*Tagetes patula*), *Artemisia pedemontana* (d'un color cendra molt bonic), *Hemigraphis sp.*, *Santolina sp.* i *Acorus gramineus*, entre d'altres.

Com que moltes vegades es treballa amb varietats molt semblants les unes a les altres—amb matisos de color que faciliten les progressions cromàtiques—, abans de començar la plantació cal dibuixar en el geotèxtil situacions molt

precises dels vegetals. Aquest "plànol" ha de ser com més detallat millor, ja que qualsevol error pot comportar haver de començar pràcticament de nou.

Generalment, les plantes en flor se situen a la base de la construcció, i a la resta es fan servir espècies en què el que importa és el color de les fulles i, a vegades, del tronc. Els elements no vegetals poden representar com a màxim un 20% de la construcció.

Tot i que les espècies que es fan servir no tenen desenvolupaments gaire ràpids, la durada de dos mesos de Mosaïcultura fa necessari un treball important de retallada per mantenir la qualitat de les figures. També cal vetllar pel bon estat fitosanitari de les plantes i, segons el clima o l'espècie, s'ha de ser molt curós amb el reg si no és automatitzat.

BARCELONA A MOSAÏCULTURA 2006

El projecte de Parcs i Jardins ha tingut com a tema l'arquitectura de la ciutat. Es tracta d'una construcció en dues dimensions, en pendent i d'una extensió de 100 m², que representa tres moments emblemàtics del desenvolupament de Barcelona a partir d'edificis que en són representatius: la Sagrada Família, la torre Mapfre i la torre Agbar. Aquests es connecten mitjançant un motiu espiral basat en una escala de Gaudí i en el seu treball amb el trencadís com a símbol del transcurs del temps i de la contínua renovació de la ciutat, que retorna al seu passat com a inspiració per projectar-se en el futur. Tot plegat amb l'objectiu d'oferir imatges que permetin reconèixer la ciutat de Barcelona.

L'equip de Parcs i Jardins encarregat de fer aquesta construcció a Mosaïcultura 2006 va estar format per l'arquitecte de l'Àrea de Projectes i Obres Gabino Carba-

llo, autor del projecte i coordinador de l'equip, i pels jardineros Manuel Yori i Gerard Olivan, que van comptar durant tres dies amb la col·laboració molt eficaç de quatre jardineros xinesos. En aquest sentit, cal destacar que el Canadà i Barcelona han estat les dues úniques representacions que han fet la construcció amb jardineros propis desplaçats a Xangai, ja que la resta només hi han enviat el projecte, que ha estat dut a terme en la totalitat per jardineros xinesos.

Les espècies utilitzades per fer la construcció de Barcelona han estat *Alternanthera sp.*, *Coleus sp.*, *Hemigraphis sp.*, *Circo-nium falcatum*, *Thymus mongolicus* i *Origanum sp.*, entre d'altres. A més de color, en aquests dos últims casos també es va tenir en compte l'aroma a l'hora de triar les plantes, molt representatives, per altra banda, del Mediterrani. Aquestes espècies van permetre fer una construcció a base de tons coure, vermell, rosa, verd, cendra i blanc, amb una important treball de difuminat dels colors.

Maria Rosa Salvadó

El projecte de Parcs i Jardins ha tingut com a tema l'arquitectura de la ciutat

1.

1. L'equip de Parcs i Jardins a Mosaïcultura 2006: l'arquitecte Gabino Carvallo, i els jardineros Manuel Yori i Gerard Olivan

2 i 3. Els jardineros de l'Institut fent la construcció

2.

3.

Pagodes, animals (óssos, cérvols, cavalls, tortugues, camells, tigres, dofins), l'Acròpolis, la torre Eiffel, figures humanes, castells, sínies, edificis altíssims..., fins i tot una orquestra de jazz tocant a sota un arbre, feta per la representació canadenca i que, segons els experts, té molts números per endur-se el primer premi de Mosaïcultura 2006. Un guardó que és farà públic a finals de no-

vembre. Darrere d'aquesta gran construcció hi ha tres mesos de treball previ a Xangai d'un enginyer i un soldador per fer la carcassa base i, cinc setmanes abans de la inauguració de la mostra, quaranta-cinc persones, entre jardineros i ajudants, van treballar per acabar la feina. L'arbre representa un *Acer sp.*, la fulla del qual forma part de la bandera del Canadà i és un dels princi-

pals símbols d'aquest país. Quant al conjunt de les vuitanta-dues construccions que s'han instal·lat al Parc del Segle de Pudong, a Xangai, constitueixen una excepcional mostra d'enginyeria vegetal i, sobretot, de la capacitat tècnica i artística de tots els jardineros i jardineres que aquest any han participat en aquesta mostra d'horticultura ornamental.

El Viver de Can Borni

Paisatgisme

Situat a la serra de Collserola, molt a prop del Tibidabo, aquest viver va ser creat per Nicolau M. Rubió i Tudurí per a l'aclimatació de les plantes de l'Exposició Universal del 1929. Amb els anys, el lloc va anar quedant en l'oblit. Els treballs de recuperació iniciats el gener d'aquest any han permès que, des del juliol, Can Borni s'hagi convertit en un nou espai verd públic de Barcelona.

El Viver de Can Borni està situat sobre la carretera de les Aigües, al peu del Tibidabo i molt a prop de l'observatori Fabra. Des del seu inici fins ara ha passat per moltes mans i ha tingut diverses finalitats. La recuperació d'aquest viver com a jardí obert al públic ha estat possible gràcies a l'impuls de la Fundació Nicolau M.

Rubió i Tudurí i al suport de l'Ajuntament de Barcelona, a través del Districte d'Horta-Guinardó, conjuntament amb l'Institut Municipal de Parcs i Jardins, l'Agència del Paisatge Urbà i Qualitat de Vida, l'empresa Barcelona Serveis Municipals, S. A., i el Consorci del Parc de Collserola.

Can Borni té un microclima fresc, que afavoreix l'estada durant els mesos càlids d'estiu a Barcelona

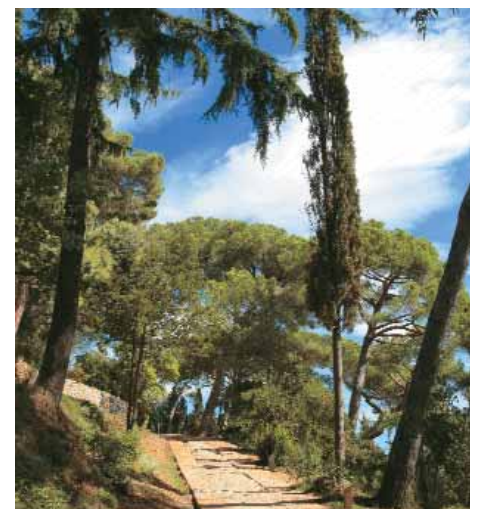
HORARI DE VISITA:
de dimecres a diumenge,
a partir de les 11.00 h
i fins a les 21.00 h.

El disseny paisatgístic d'aquest viver s'inspira en els jardins que l'arquitecte, urbanista i paisatgista Rubió i Tudurí més admirava: els jardins llatins i els àrabs, com ara els de l'Alhambra de Granada. Així, a Can Borni hi ha escales que enllacen els diversos nivells del jardí, que mira cap al mar; hi ha fonts i també un detall que destaca: els canalets d'aigua que recorren per les successives plataformes on hi ha les plantacions, fent petites cascades que baixen pel barranc dominant i espargint la seva frescor arreu de l'espai. També cal fer esment de les esplèndides vistes panoràmiques de Barcelona que es poden contemplar des del mirador que s'ha habilitat amb aquest objectiu.

ELSTREBALLS FETS

El projecte de restauració, que ha tingut una inversió de 390.000 €, ha respectat al màxim l'antiga organització de l'espai. S'han condicionat per a la passejada les antigues plataformes destinades a viver, s'han refet els murets de pedra seca i s'han recuperat les fonts i els canalets d'aigua. A més, s'ha instal·lat un servei de lavabos públics adaptats per a persones amb mobilitat reduïda. Alhora, per afavorir l'estada dels visitants s'ha condicionat una esplanada on s'han instal·lat bancs i taules de fusta. Com que el terreny es va triar en funció d'unes característiques que afavorissin l'aclimatació de plantes d'arreu del món que requerien unes condicions climàtiques determinades, el cas és que, a més de la seva indubtable bellesa, Can Borni té l'element afegit d'un microclima que converteix en extraordinàriament agradable l'estada durant els mesos càlids d'estiu a Barcelona.

Les actuacions han estat condicionades, sobretot, per dos factors, el fet de tractar-se d'un jardí històric i l'entorn forestal en què està situat, que han generat una línia d'actuació basada en la preser-

vació tant dels elements arquitectònics com dels vegetals, per ser tan fidels com fos possible al projecte inicial del 1919.

LAVEGETACIÓ

Per l'esperit amb què va ser concebut, la vegetació representa el gran valor intrínsec dels jardins del Viver de Can Borni. Hi ha fins a seixanta-cinc espècies d'arbres, amb la peculiaritat que al mateix recinte del jardí es troben espècies i subespècies d'un mateix gènere (per exemple, *Cedrus atlantica*, *Cedrus deodara* i *Cedrus libani*, o *Citrus aurantium*, *Citrus limon*, *Citrus reticulata* i *Citrus sinensis*). Pel que fa a les més de quaranta espècies d'arbusts que hi ha al jardí, s'ha de destacar la zona de plantes aromàtiques realitzada amb l'ajut de Margarita Rubió i Tudurí, que ha permès incrementar el valor didàctic del jardí.

Text elaborat amb la col·laboració de Rosa M. Polán Bosch, enginyera tècnica agrícola i paisatgista de Jardineria Moix, S.L.

La platja, tot l'any!

Eduquem per a
la sostenibilitat

Un dels llocs més privilegiats de Barcelona per al lleure, i també per a la salut, són les platges. Al costat d'aquests dos aspectes, n'hi ha un altre de tant o més important: el de l'educació ambiental. És per aquest motiu que Parcs i Jardins ha creat el Centre de la Platja, dedicat a donar a conèixer les possibilitats que ens ofereix durant tot l'any aquest gran parc de sorra.

Al Centre de la Platja es van fer moltes activitats

La Biblioplatja

El Centre de la Platja va iniciar les activitats, de manera pilot, la tardor del 2005. El juny passat es va inaugurar el local, situat als porxos de la Barceloneta, que acollirà definitivament aquest espai, creat per Parcs i Jardins. L'objectiu és dinamitzar les platges de Barcelona i convertir-se en un punt d'informació i de formació ambiental, així com de foment de les activitats esportives i culturals vinculades al front marítim de la ciutat. L'oferta, iniciada l'any passat i que aquest any s'ha consolidat amb un creixent nombre d'activitats, ha permès difondre els valors associats al litoral i promoure usos, activitats i actituds respectuosos amb l'entorn i que permeten

a la ciutadania gaudir d'aquest espai durant tot l'any. El Centre de la Platja és, així mateix, un punt d'informació de les platges de la ciutat i d'atenció al públic. Si la primera temporada va estar obert els mesos de novembre i desembre, aquest any l'activitat ha començat al març i no s'acabarà fins al novembre.

LES ACTIVITATS

Abasten un ventall molt ampli, en què destaquen exposicions temàtiques, tant permanents com temporals, del litoral barceloní. L'objectiu és oferir al visitant recursos que li permetin tenir un major coneixement i una millor comprensió de la seva dinàmica com a espai natural.

El Centre de la Platja vol oferir al visitant recursos que li permetin tenir un major coneixement del litoral barceloní

Plafons de l'exposició permanent del Centre de la Platja

Cal tenir en compte que el litoral acull una gran quantitat d'usos, que, molts cops, comporten conseqüències ambientalment negatives que cal evitar entre tots fent-ne un planejament més respectuós i sostenible. En són bons exemples la passejada matinal per descobrir quins residus es poden trobar a les platges o la xerrada sobre com es preparen les platges al llarg de l'any, i especialment els mesos d'estiu. També es fan activitats relacionades amb la cultura, com la xerrada *Joan Salvat-Papasseit i el litoral de Barcelona*, i d'altres dedicades als éssers vius que hi ha al litoral, com, per exemple, el conte-taller *El litoral viu*, sobre animals i plantes del litoral de la ciutat per a infants i joves, així com sobre la relació que hi tenim, que, de vegades, com en el cas de les meduses i els peixos aranya, sol ser bastant conflictiva per desconeixement.

PRIMAVERA I ESTIU

A més de les ja esmentades, durant aquestes dues estacions, les activitats del Centre de la Platja han inclòs molts aspectes relacionats amb l'ús que es fa de les platges durant els mesos de més calor. Així, la Creu Roja s'ha encarregat d'explicar als infants les activitats que desenvolupa a la platja, i ha organitzat una sessió pràctica d'accidents traumàtics a la platja i una competició esportiva de socorrisme per a joves. L'explicació del significat de les banderes de senyalització del nivell d'ús possible segons les condicions meteorològiques o de la qualitat de l'aigua en un moment donat; els itineraris guiats per conèixer els serveis que s'ofereixen durant l'estiu a les platges de la ciutat, i les rutes ambientals amb bicicleta pels parcs del litoral han completat l'oferta d'aquests mesos.

LA BIBLIOPLATJA

Un element per destacar aquest estiu han estat les dues *biblioplatges* instal·lades per Parcs i Jardins i Biblioteques de Barcelona els mesos de juliol i agost a l'espai

de Bac de Roda i a la platja de la Nova Icària, i el juliol, agost i setembre, al Centre de la Platja. Això ha fet possible que, a més de banyar-se i prendre el sol, els usuaris hagin pogut demanar llibres, revistes, diaris i CD en préstec, i, fins i tot, a la *biblioplatja* de Bac de Roda, fer intercanvi de llibres, deixant els ja llegits i agafant-ne d'altres. L'oferta ha estat per a un ventall molt ampli de persones, ja que, a més del català i el castellà, es podien trobar publicacions en anglès, francès, italià i alemany. Aquest any s'han fet 464 carnets d'usuari de la *biblioplatja*; el més sol·licitat han estat els diaris i revistes d'actualitat, i la demanda de llibres ha inclòs tant la narrativa com la poesia o els llibres infantils i juvenils.

LATARDOR

Aquest és un bon moment per gaudir de les platges de Barcelona, passejant o prenent el sol sense tantes calors, amb bones temperatures, suaus i agradables, que arriben de manera especial a primers de novembre, amb l'anomenat estiu de Sant Martí. Per a aquest període de l'any tan agradable, el Centre de la Platja ha previst activitats adequades: visites guiades a l'exposició permanent del centre, la tria de residus, el circ a través dels malabarismes, la història i els valors de les platges de Barcelona, nocions bàsiques sobre cartografia i orientació a la platja, tai-txi a la vora del mar, fer volar estels i una gran gimcana fotogràfica, el 12 de novembre, amb què el Centre de la Platja farà un breu descans fins al març vinent, en què tornarà a obrir les portes.

PRÒXIMES ACTIVITATS

28 d'octubre: *Com es trien els residus?*,
29 d'octubre: *Fem volar estels!*, 4 de novembre: *Com preparem la platja?*, 11 de novembre: visita guiada a l'exposició permanent, 12 de novembre: gimcana fotogràfica.

CENTRE DE LA PLATJA

Als porxos de la Barceloneta, arran de platja. Sota el Passeig Marítim, a l'altura de l'Hospital del Mar. Tel.: 932 247 571, fax: 932 218 026, web: www.bcn.cat/parcsijardins, a. e.: centreplatja@bcn.cat i parcsijardins@bcn.cat
Accés: autobús: 36, 45, 57, 59, 71 i 157; metro: L4, Ciutadella-Vila Olímpica; tramvia: T4, Ciutadella i Vila Olímpica. Per a més informació truqueu al 010.

HORARI

De març a maig i d'octubre a novembre, els dissabtes, diumenges i festius, d'11.00 a 13.30 h, i els dissabtes, de 16.00 a 18.30 h.
De juny a setembre, tots els dies, de 10.00 a 19.00 h.
Octubre i novembre, dissabtes, diumenges i festius, d'11.00 a 13.30 h i de 16.00 a 18.30 h.

Els colors de la tardor

Apunts de jardineria

Sovint, quan ens referim al color d'una planta, ho fem pensant sobretot en les flors, tot i que molts cops aquest no és l'únic òrgan que destaca en aquest aspecte ornamental. Així, en moltes espècies, les fulles, els fruits i les tiges poden ser tant o més importants que les floracions en l'acoloriment dels nostres jardins i dels nostres paisatges. Avui ens referirem a les fulles i, concretament, a la gran festa cromàtica que celebren durant la tardor.

Castanyer Vord (*Aesculus hippocastanum*)

Cap a finals d'octubre, si aneu a passejar per les fagedes del Montseny, descobrireu que el verd esclatant de la primavera i l'estiu ha donat pas a un groc ataronjat de gran vellesa. Si la passejada la feu per paisatges on es barregen les tonalitats verdes dels arbres de fulla perenne amb les grogues, taronges i vermellores dels de fulla caduca, l'efecte és impressionant. Aquest moment esplèndid de color ens anuncia que l'hi-

vern no està lluny. Quan aquesta estació arriba hi ha un altre aspecte ornamental que val la pena esmentar: la caiguda de les fulles deixa al descobert una magnífica trama de branques, la intimitat de les quals ha estat amagada la resta de l'any. Un paisatge a considerar, per sorprenent. El canvi tardoral del color de les fulles –que no sempre va acompanyat de la seva caiguda– es deu al descens de les

1.

2.

3.

1. *Ginkgo biloba*
2. *Liriodendron tulipifera*
3. Arbre de Júpiter
(*Lagerstroemia indica*)

El canvi tardoral del color de les fulles es deu al descens de les temperatures, que fa aflorar els pigments de les plantes

temperatures i, com que els dies s'escurcen, a la disminució d'hores de llum, que fa aflorar els pigments de les plantes abans que, en el cas de les caducifòlies, perdin la coberta foliar. Quant això passa, durant tota la tardor, les plantes van emmagatzemant nutrients a les branques. D'aquesta manera, el "rebot" s'omple i tindran reserves per a les brotades de l'any vinent ben ple.

DEL GROC AL VERMELL PORPRA

Aquest riquíssim cromatisme de tardor es dóna en arbres, arbustos i espècies enfiladisses, tant de fulla caduca –en un major nombre– com de fulla perenne. És, en definitiva, un harmoniós calidoscopi de colors que cada any ens regala la natura, sempre en equilibri. En posarem uns quants exemples.

Groc: és un dels més característics. El trobem en arbres com el pollancre (*Populus sp.*), el til·ler (*Tilia sp.*), la mèlia (*Melia azedarach*), el lledoner (*Celtis australis*), el bedoll (*Betula sp.*) i moltes espècies d'auró (*Acer sp.*). A la comarca de la Selva hi ha moltes plantacions de pollancre, i a l'Eixample de Barcelona podem contemplar el groc tardoral dels lledoners. Quant als arbustos, es vesteixen de groc, entre d'altres, l'avellaner (*Corylus avellana*), molt abundant al Tarragonès; *Cornus sp.*; el magraner nan (*Punica granatum nana*), i la xeringuilla (*Philadelphus coronarius*). També cal destacar dues enfiladisses de fulla caduca: l'anglesina (*Wisteria sinensis*) i *Campsis radicans*, aquesta segona d'un groc molt viu.

Groc ataronjat: el faig (*Fagus sylvatica*) –val la pena anar a donar un volt pel Montseny o arribar-se fins a la Fageda d'en Jordà, a Santa Pau, a la Garrotxa– i *Liquidambar sp.*, un arbre també caducifoli, la principal qualitat ornamental del qual és, justament, el color que adquireixen les fulles quan comença a fresquejar.

Taronja vermellós: uns quants arbres que llueixen aquest color durant la tardor són el caquí (*Diospyros kaki*), el cirerer (*Prunus avium*) i una espècie d'auró: *Acer opalus*. D'aquest grup, podem veure infinitat de cirerers al Baix Llobregat. L'arbre de Júpiter (*Lagerstroemia indica*) i *Cotoneaster horizontalis* són dos exemples d'arbustos que a la tardor es vesteixen de taronja vermellós.

Vermell: un altre auró: *Acer palmatum*. **Vermell porpra:** aquest color és propi de dos arbustos: el bonet (*Evonymus europaeus*), que és caducifoli, i el perennifoli *Nandina domestica*, que canvia el color de les fulles gairebé a l'inici de l'hivern. També es tornen vermell porpra les fulles de la vinya verge (*Parthenocissus quinquefolia* i *Parthenocissus tricuspidata*), una enfiladissa de fulla caduca molt ornamental.

Salvador Pi
mestre jardiner, Parcs i Jardins
Maria Rosa Salvadó
periodista

Palmeres i paisatge

Fulls tècnics

Palmera de Canàries (*Phoenix canariensis*)

El 29 de setembre passat es va celebrar a Barcelona una jornada dedicada al manteniment i la conservació de les palmeres organitzada per l'Associació Espanyola d'Arboricultura i Parcs i Jardins. En aquesta jornada, Claudio Littardi, cap del Servei de Parcs i Jardins de l'Ajuntament de Sanremo, va presentar una ponència –de la qual oferim ara un resum– sobre la palmera i l'evolució del paisatge

a les ciutats mediterrànies a partir de dos casos: la costa de la Ligúria i la Costa Blava. L'objectiu: proporcionar elements que afavoreixin la comprensió dels processos que han dut a la transformació dels paisatges costaners al llarg del temps, amb una especial atenció a la vegetació exòtica, entre la qual predominen les palmeres.

La presència de les palmeres a la Ligúria es remunta en el temps. Ja en el segle XIV, la palmera datilera (*Phoenix dactylifera*) tenia una gran importància en l'economia local, sobretot per la producció de les fulles, que es feien servir per a les celebracions religioses de la Pasqua catòlica i hebrea. Però no és fins a finals del segle XIX que les palmeres, amb l'aparició del turisme i amb el vincle de la costa amb

La introducció d'espècies exòtiques ha estat un element de transformació del paisatge costaner

1. Antic cartell publicitari de la Costa Blava
2. Les capçades de les palmeres contrasten amb el blau del cel

1.

França mitjançant el ferrocarril, assumeixen un paper important com a icona veritable i pròpia del paisatge. La transformació del paisatge costaner s'accentua amb motiu de la introducció d'un gran nombre d'espècies exòtiques que substitueixen els tarongers i les oliveres i creen racons suggestius per acollir una clientela d'alt nivell. Nobles, literats i artistes se senten fascinats per aquest nou món que evoca el suggestiu Orient.

LES PALMERES I LA RIVIERA

Troblem testimonis de la presència de les palmeres a la Ligúria occidental des de finals de l'Edat Mitjana, en els *Estadts de Sanremo*, de l'any 1435. La font d'informació més antiga sobre l'arribada de les palmeres està vinculada a la llegenda. Durant el segle XIX, l'interès per les plantes que provenien de les antigues colònies va impulsar, més que en qualsevol altra època, la creació de jardins d'aclimatació. L'expansió de l'Imperi Britànic i de la resta de països europeus, les expedicions botàniques, les noves tècniques agràries i les tecnologies van permetre el cultiu i la difusió de noves plantes. En concret, les palmeres van ser protagonistes, en el segle XIX, d'una moda que es va difondre fins i tot fora del col·leccionisme botànic. Molt aviat es van convertir en les plantes més representatives de parcs, jardins, vil·les, mansions, carrers i passejos de les localitats de vacances i dels jardins d'hivern de les principals capitals europees.

En aquest període va néixer el turisme internacional de la Costa Blava i de la Riviera. Als prestigiosos jardins Thuret, al cap d'Antíbol (1856), i de Hanbury, a La Mortola (1867), es va magnificar l'experimentació botànica, agrònoma i de projectes amb plantes d'ultramar. Molt aviat, l'estil introduït pels paisatgistes anglosaxons va substituir les plantes

caducifòlies i les coníferes per palmeres frondoses i elegants. L'"estil Riviera", que afavoria la presència de palmeres, es va instaurar ràpidament; la franja costanera es va transformar i es va enriquir gràcies al seu ús i es van adaptar també com a vegetació per a la decoració dels carrers, amb palmeres de Canàries (*Phoenix canariensis*), palmeres datileres (*Phoenix dactylifera*) i *Washingtonia filifera*.

L'ACLIMATACIÓ

Des del 1870 fins a inicis del segle XX es va començar a assajar al litoral mediterrani que va de Canes a Sanremo el cultiu a l'aire lliure d'algunes espècies de plantes exòtiques. Entre el 1824 i el 1920, les exportacions de productes naturals, dutes a terme principalment per europeus i nord-americans, van portar a la introducció d'una gran quantitat de material vegetal nou a Itàlia. Els jardins de la Riviera, a la part oest de la Ligúria, que van tenir més èxit en l'aclimatació d'espècies exòtiques van ser els jardins botànics de Hanbury, a Ventimiglia; el jardí de la vall del Sasso; el jardí de la Madonna della Ruota, projectat per Ludovico Winter; els jardins Moreno i Garnier, a Bordighera, i els jardins Marsaglia, Zirio i Ormond, a Sanremo. Les proves d'aclimatació d'espècies exòtiques van permetre que la Riviera disposés de vegetació amb noves característiques, diferent de la vegetació autòctona, que va ser un dels presupòsits per concebre i estructurar jardins totalment diferents dels creats fins aleshores. S'ha de dir, finalment, que l'ús d'espècies exòtiques en jardins es deu, en gran part, a la tasca d'alguns eminents estudiosos, com Ludovico Winter, que va revaloritzar i donar a conèixer les palmeres i va experimentar amb aquestes espècies vegetals, fins llavors oblidades o poc utilitzades a Itàlia.

2.

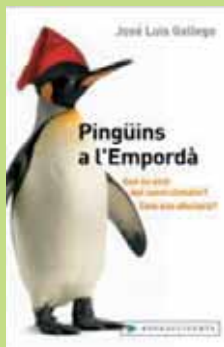
Pàgines verdes

PUBLICACIONS

Pingüins a l'Empordà

Aquest llibre de títol tan original té com a objectiu oferir una aproximació als possibles efectes que tindrà el canvi climàtic, un fenomen global que cada cop veiem com una cosa més real. En aquesta obra divulgativa dirigida al gran públic s'aprofundeix en el coneixement de les condicions climàtiques de Catalunya i també en les mesures que caldrà adoptar per mirar de reduir els efectes negatius del canvi climàtic i prevenir-los com més aviat millor.

Pingüins a l'Empordà. José Luis Gallego. Ed.: Rosa dels Vents, 2006.

Habitatges sostenibles

L'impacte que causa en el medi ambient el fet de construir i utilitzar edificis és més important del que pot semblar a primera vista. La guia *21 consells per tenir un habitatge sostenible* inclou una primera part on s'exposen els grans problemes ambientals que actualment té el nostre planeta i quatre capítols amb un total de vint-i-un consells que tracten sobre l'estalvi als habitatges, com fer-ne un manteniment eficaç, què cal tenir en compte a l'hora d'adquirir una casa i com fer obres de manera sostenible.

21 consells per tenir un habitatge sostenible. Guies d'educació ambiental, núm. 29. Col·legi d'Arquitectes Tècnics de Catalunya. Ed.: Ajuntament de Barcelona, 2006.

ACTIVITATS PER ALS ESCOLARS

Parcs i Jardins ofereix al llarg del curs escolar activitats adreçades als diferents nivells educatius amb l'objectiu d'afavorir l'educació ambiental i el respecte als espais verds de Barcelona.

Jardins del Laberint d'Horta (d'octubre a juny)

Aquests són els jardins històrics més antics de tots els que es conserven a Barcelona. L'objectiu d'aquestes visites guiades és acostar-nos millor a la història d'aquest jardí-museu, la seva vegetació i el seu simbolisme mitològic.

"Visitem els jardins del Laberint d'Horta" (P5 i cicle inicial d'Educació Primària), "Descobreix els jardins del Laberint d'Horta" (cicles mitjà i superior d'Educació Primària), "Coneguem els jardins del Laberint d'Horta" (1r. i 2n. cicles d'ESO), "Els jardins del Laberint d'Horta" (Educació Secundària Postobligatòria), "Mitologia al Parc del Laberint" (1r. i 2n. cicles d'ESO, Educació Secundària Postobligatòria). Aquestes activitats disposen de material *on line* de suport al professor (www.bcn.cat/parcsijardins).

Park Güell (abril, maig i juny)

"Juguem amb els arbres del Park Güell" (cicle mitjà d'Educació Primària). Amb aquest joc es volen donar a conèixer als nens alguns dels arbres del parc, que, per altra banda, són autòctons de la zona mediterrània o bé hi estan adaptats, i es vol aconseguir que, tot jugant, es fixin en les seves característiques principals (flors, fulles i fruits). Activitat gratuïta.

Parc de la Ciutadella (octubre, novembre, abril, maig, juny)

Aquest jardí, un dels més grans de Barcelona, ofereix l'oportunitat de destacar la importància de les zones verdes en una ciutat compacta com la nostra. L'objectiu és que els nens coneguin totes les possibilitats que ofereixen els parcs i jardins per al lleure i l'aprenentatge. "On és el Parc de la Ciutadella?" (Educació Infantil, Parvulari), "Descobrir el Parc de la Ciutadella" (cicle inicial d'Educació Primària).

Parc de l'Oreneta (octubre, novembre, abril, maig, juny)

Podrem gaudir del bosc sense sortir de la ciutat i observar la vegetació que ens ofereix aquest parc forestal. L'objectiu és familiaritzar-se amb un entorn mediterrani. "Parc de l'Oreneta, un bosc a la nostra ciutat" (Educació Infantil, Parvulari), "La vegetació del Parc de l'Oreneta" (cicle inicial d'Educació Primària). Aquestes activitats disposen de material *on line* de suport al professor (www.bcn.cat/parcsijardins).

Jardins de la Vil·la Amèlia (novembre)

La tardor, amb la seva varietat cromàtica, fa dels jardins un indret únic per als més petits. Amb les fulles i els fruits dels arbres descobrirem els colors i les característiques d'aquesta estació. "El parc a la tardor" (Educació Infantil, Parvulari). Activitat gratuïta.

Parc de Diagonal Mar (d'octubre a juny)

Un parc que neix del mar i on les espècies vegetals escollides són

d'origen mediterrani, per fer-ne un dels jardins amb un manteniment més sostenible. L'objectiu de l'activitat és aprofitar l'itinerari botànic i observar els diferents ecosistemes presents al parc. "Parc de Diagonal Mar, un lloc per descobrir" (cicle superior d'Educació Primària i 1r. cicle d'ESO). Activitat gratuïta.

Horts urbans

La visita a aquestes masies recuperades per a ús públic ens permet aprofitar el valor pedagògic de tenir uns horts biològics amb animals de granja al mig de la ciutat. L'objectiu és facilitar als escolars de Barcelona el coneixement de la realitat agrícola. Can Cadena (d'octubre a juny): "Els animals de granja" (Educació Infantil, Llar d'Infants), "Les plantes comestibles i els animals de granja" (Educació Infantil, Parvulari), "Les plantes de conreu i els animals de granja" (cicles inicial i mitjà d'Educació Primària), "El món rural dins la ciutat" (cicle superior d'Educació Primària), "Un hort d'agricultura biològica a la ciutat" (1r. cicle d'ESO). Can Mestres (març, abril, maig i juny): "Tots els colors de l'hort" (Educació Infantil, Parvulari), "Veure, viure i conèixer a l'hort" (cicle inicial).

Aquestes activitats disposen de material *on line* de suport al professor (www.bcn.cat/parcsijardins).

Parc de Cervantes - Roserar (abril, maig i juny)

El Roserar de Cervantes és un espai verd que ocupa 4 ha i conté deu mil rosers d'unes dues mil varietats. L'objectiu de l'activitat és que els alumnes coneguin el món de les roses i, per extensió, aprenguin a valorar i apreciar la riquesa natural d'aquest espai. "Salvem la rosa groga" (cicle mitjà d'Educació Primària), "El cas de la rosa robada" (cicle superior d'Educació Primària).

Viver Tres Pins (d'octubre a juny)

Veure com germina una llavor, observar el creixement d'una planta o entestar-la són objectius d'aquesta visita a l'únic viver municipal que proveeix de plantes els jardins. "D'on surten les plantes de la ciutat?" (cicles mitjà i superior d'Educació Primària), "Conèixer el viver de plantes Tres Pins" (1r. i 2n. cicles d'ESO). Aquesta activitat disposa de material *on line* de suport al professor (www.bcn.cat/parcsijardins).

Rutes ambientals per la ciutat

Dins del programa *Com ho fem?*, l'Ajuntament de Barcelona ha organitzat set rutes ambientals per la ciutat distribuïdes en quatre àmbits: l'aigua, els residus, l'energia i els espais verds. L'objectiu és afavorir un major coneixement del funcionament ecològic urbà i entendre per què tothom ha de col·laborar en la gestió dels serveis de la ciutat per fer una Barcelona més sostenible. Les rutes, que es faran fins a finals de novembre, són les següents: *L'aigua, abans d'arribar a casa* (visita a la planta de potabilització de Sant Joan Despí); *L'aigua, després de passar per casa* (visita a l'estació depuradora d'aigües residuals del Baix Llobregat); *Els dipòsits d'aigües pluvials i la depuració de les aigües* (visita al dipòsit de regulació d'aigües pluvials Joan Miró i a l'estació depuradora del Llobregat); *Els residus, on van a parar?* (visita al Punt Verd del Fòrum i a l'Ecoparc de Sant Adrià); *Les energies renovables a la ciutat* (visita a la placa fotovoltaica de l'edifici municipal de Sant Miquel i a la placa solar de les piscines Picornell); *A peu, d'un parc forestal a un jardí de roses* (Parc de l'Oreneta i Roserar de Cervantes), i *Els parcs del litoral en bicicleta* (parcs de Diagonal Mar i de la Ciutadella).

Més informació i inscripcions: Centre de Recursos Barcelona Sostenible, Nil Fabra, 20. Tel.: 93 237 47 43, web: www.bcn.es/agenda21/crbs/, a. e.: recursos@bcn.ca

Platges

Les platges de Barcelona, amb els seus 4,2 km de longitud, constitueixen un dels espais de lleure més grans de què disposen els ciutadans.

“La motxilla blava” (octubre, novembre, abril, maig, juny) és un recurs didàctic dissenyat per la Fundació “la Caixa” que permet estudiar les característiques d’un element vital, l’aigua. “L’aigua de la platja, un món per descobrir” (cicle superior d’Educació Primària). “Aprofitem la platja per investigar l’aigua” (1r. i 2n. cicles d’ESO). “Les platges tot l’any” (octubre, novembre, abril, maig, juny) té com a objectiu sensibilitzar sobre el respecte al medi ambient i divulgar la possibilitat d’utilitzar tot l’any aquest equipament de la ciutat (cicle superior d’Educació Primària). “Ens divertim a la platja segura” (abril, maig, juny) vol fomentar en els escolars comportaments que els ajudin a incrementar el nivell de seguretat en les situacions de perill que es puguin donar a la platja i els ensenyin a actuar amb prudència davant dels fenòmens naturals (cicle inicial d’Educació Primària). “A la platja, toquem de peus a la sorra” (cicle mitjà d’Educació Primària). Moltes d’aquestes activitats disposen de material *on line* de suport al professor (www.bcn.cat/parcsijardins).

Altres activitats

“Festa de la primavera” (març): activitat gratuïta adreçada a Educació Primària en què es conviden tots els escolars a celebrar l’arribada de la primavera amb una plantació als espais verds de Barcelona. “Guarneix-me” (Nadal): activitat gratuïta adreçada als cicles mitjà i superior d’Educació Primària en què els ornaments dels arbres de Nadal els fan els escolars amb materials reciclats. L’objectiu d’aquest concurs és conscienciar sobre el valor del reciclatge i establir pautes de responsabilitat cap al medi ambient.

CENTRE DE FORMACIÓ DEL LABERINT

El Centre de Formació del Laberint, situat al Parc del Laberint d’Horta, organitza programes de formació en jardineria per a aficionats, tècnics i professionals. Aquest centre depèn directament de Parcs i Jardins de Barcelona Institut Municipal, i la programació per al 2006-2007 ofereix cursos de diferent durada, temàtica i nivell.

Cursos per a aficionats

Pràctic avançat: permet aprofundir i ampliar les habilitats adquirides en el curs pràctic bàsic. Del 25/10/06 al 28/3/07. Dimercres, de 10.00 a 13.00 h.

Pràctic bàsic: per aprendre a sembrar gespa i tenir-ne cura, a plantar arbres i arbustos o a podar. Tot això i molt més ofereix aquest curs per tenir un jardí ben cuidat. De l’11/1/07 al 24/5/07. Dijous, de 10.00 a 13.00 h o de 16.00 a 19.00 h; o divendres, de 10.00 a 13.00 h.

Pràctic intensiu: adreçat especialment a les persones que no poden assistir al curs pràctic bàsic per qüestions horàries o disponibilitat de temps. Del 10/4/07 al 12/6/07. Dimarts i dijous, de 18.00 a 20.30 h.

Bàsic de jardineria: combina en un temps reduït la teoria i la pràctica dels temes més essencials de la jardineria. Del 12/4/07 al 14/6/07. Dijous, de 18.00 a 20.30 h, o divendres, de 10.00 a 12.30 h.

Cursos monogràfics

Identificació de coníferes (ampliació): curs teoricopràctic. 13, 15, 20, 22 i 27 de novembre, de 10.00 a 12.30 h o de 18.00 a 20.30 h.

Podar i manteniment de rosers: curs teoricopràctic. 11, 15, 18 i 22 de gener, de 10.00 a 12.30 h.

Jardins mediterranis. Disseny i exemples: curs teòric. 26 i 28 de febrer i 5 de març, de 17.30 a 20.30 h.

Plantes per a terrasses i balcons. Identificació i manteniment: curs teòric. 20, 22, 27 i 29 de març, de 18.00 a 20.30 h.

L’hort ecològic, diferents tècniques de cultiu: curs teoricopràctic. 11, 16, 18, 23 i 25 d’abril i 2 de maig, de 10.00 a 12.30 h.

Fonaments del reg: curs teoricopràctic. 7, 9, 14 i 16 de maig, de 10.00 a 13.00 h o de 17.30 a 20.30 h.

Els arbres de Barcelona I (identificació i aplicació): curs teòric. 21, 23 i 30 de maig, de 10.00 a 12.30 h o de 18.00 a 20.30 h.

Els arbres de Barcelona II (identificació i aplicació): curs teòric. 5, 6 i 12 de juny, de 10.00 a 12.30 h o de 18.00 a 20.30 h.

Cursos tècnics especialitzats

Plagues i malalties dels principals planifolis ornamentals: curs per a la diagnosi visual de les principals plagues i malalties que afecten les espècies de planifolis més utilitzades als espais verds (*Quercus, Populus, Ulmus*). Curs pràctic a partir de l’observació de material fotogràfic i de col·leccions entomològiques. 26 i 27 d’octubre i 2 i 3 de novembre, de 16.30 a 20.30 h.

Podar de l’arbrat: bases del coneixement actual de la biologia arbòria. Establiment de les directrius tècniques de la poda de l’arbrat. Resolució de casos pràctics. Curs teòric amb observacions a peu d’arbre. 9 i 10 de novembre, de 16.30 a 20.30 h, i 11 de novembre, de 08.30 a 14.30 h.

Manteniment de maquinària de jardineria: recomanacions d’ús i manteniment per optimitzar l’efectivitat de la maquinària utilitzada en jardineria. Reparació i posada a punt de segadores,

desbrossadores, retallavorades, motocultors, motoserres i airejadors. Curs pràctic amb bases teòriques. 15 i 16 de novembre, de 16.00 a 20.00 h.

Pràctic de poda de l’arbrat: aprenentatge de les tècniques de poda. Ús de materials, equips i maquinària. Normes de seguretat. Curs pràctic per als que hagin fet el teòric de poda de l’arbrat. 17 de novembre, de 16.30 a 20.30 h, i 18 i 25 de novembre, de 08.30 a 14.30 h.

Cobertes enjardinades: factors a tenir en compte en la instal·lació de cobertes enjardinades en edificis. Tipus i components. Manteniment. Curs teòric amb mostres de materials i exemples pràctics. 23 i 24 de novembre, de 17.00 a 20.00 h.

Cursos per a tècnics i professionals

El Centre de Formació del Laberint també organitza cursos de formació contínua per a professionals i tècnics de jardineria, paisatge o ensenyaments afins. Els cursos que es programen trimestralment són, entre altres: instal·lació i manteniment de sistemes de reg, poda d’arbusts i enfiladisses, poda de l’arbrat, manteniment de maquinària de jardineria, instal·lació i manteniment de jardins en terrasses, pràctic de grimpada i desplaçament, introducció al jardí tradicional japonès i xinès, gespes, selecció i plantació d’arbrat viari, seguretat i risc laboral en els treballs de jardineria i plagues i malalties de planifolis.

Centre de Formació del Laberint: c. Germans Desvalls, s/n. Parc del Laberint d’Horta - 08035 Barcelona. Accessos: Rda. de Dalt, sortida 4. Metro: Línia III, estació Mundet. Autobús: 10, 27, 60, 73, 76 i 85. Informació: tel.: 93 428 25 00 i 639 62 05 18, fax: 93 428 61 98, a. e.: formacio.laberint@mail.bcn.cat, web: www.bcn.cat/parcsijardins

LA LLUNA

Plena: el 7 d’octubre a les 03.13 (bonança) i el 5 de novembre a les 12.58 (variable). **Minvant:** el 14 d’octubre a les 00.26 (pluges) i el 17 de novembre a les 17.45 (serè). **Nova:** el 22 d’octubre a les 05.14 (ambient fresc) i el 20 de novembre a les 22.18 (vents freds i pluges). **Creixent:** el 29 d’octubre a les 21.25 (calma) i el 28 de novembre a les 06.29 (boires).

EL SOL

L’1 d’octubre, el sol va sortir a les 05.47 i es va pondre a les 17.34, i el 31 d’octubre sortirà a les 06.21 i es pondrà a les 16.48. L’1 de novembre, el sol sortirà a les 06.22 i es pondrà a les 16.47, i el 30 de novembre sortirà a les 06.56 i es pondrà a les 16.23.

PLUJA I TEMPERATURA

L’octubre del 2005 es van recollir a l’Observatori Fabra de Barcelona 127,1 l d’aigua de pluja per m², i el novembre del 2005, 140,3 l. La temperatura mitjana en aquest observatori va ser, l’octubre del 2005, de 17,9 °C, i el novembre del 2005, d’11,1 °C.

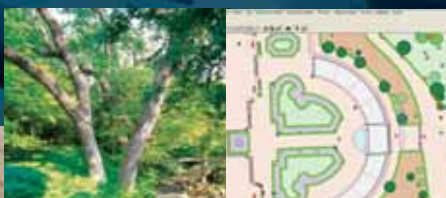
JARDINERIA

A l’octubre i novembre, en els jardins domèstics se sembren violers, roselles, cascalls dobles, crisantems, clavells xinesos, sabonera i malva florida per florir a l’hivern i rosella de Califòrnia i llobí variat per a la primavera.

El valor de la informació

ArboPlan, Sistema Integral de Gestió Urbana

- Inventaris informatitzats
- Aplicació informàtica de gestió
- Control de qualitat de les tasques de manteniment
- Documentació tècnica i normativa
- Avaluació de l'arbrat
- Anàlisi de l'arbrat
- Testificació instrumental i informes

ArboMap.Net, l'Eina Informàtica de Gestió d'Elements Urbans, com ara:

- Zones verdes i arbrat
- Mobiliari urbà
- Jocs infantils
- Ferms i paviments
- Xarxes i conductes
- Residus urbans

L'aplicació informàtica més implantada als ajuntaments de:

Àvila, Fuenlabrada (Madrid), Osca, Las Rozas (Madrid), Lekeitio (Biscaia), Madrid, Pamplona, Parc de Vallparadís (Terrassa), Parque del Buen Retiro (Madrid), Parque de María Luisa (Sevilla), Pinto (Madrid), Segòvia, Sevilla i Vitòria

CONSULTORIA MEDIAMBIENTAL

Príncipe de Vergara, 210 - esc. A - 1º D. 28002 Madrid
Tel.: 915 618 400 / Fax: 915 618 447
tecnigral@tecnigral.es / www.tecnigral.es

Actuacions mediambientals
Lloguer i venda de plantes
Construcció de zones verdes
Disseny i projectes de zones verdes
Hidrosembra
Instal·lació de mobiliari urbà
Jardineria interior i decoració
Manteniment zones en jardineria
Paisatgisme
Esporgues i cirurgia arbòria
Producció pròpia
Projecte i instal·lació sistemes de reg
Replaciacions
Trasplantaments i plantacions
Tractament de plagues i malalties

AZAHAR

Jardineria y Riegos

CASSELLÓ
PALMA DE MALLORCA
MADRID

CATALUNYA
castilunyon@azahar.info
08172 Sant Cugat del Valles
TTF. 93.656.41.65

Agro System S.A.

**FITOSANITARIS
ADOBS, LLAVORS
ESPECIALITAT EN ESPAIS VERDS
GOLF I ÀREES ESPORTIVES**

C/Sarriera, 42-44
Tel. 938903622 Fax 938170154
08720 Vilafranca del Penedès
e-mail: agrosystem@agrosystem.net
web: agrosystem.net

CLD^{grup}

CONCESIONARIA
BARCELONESA

CLD, Neteja i Gestió Ambiental
Gran Via de Carles III, 98, 3a. planta
08028 Barcelona
tel.: 93 330 85 18/19, fax: 93 330 85 23

a. e.: info@grupcld.com
web: www.grupcld.com

SANTA & COLE
DIVISIÓ FORESTAL

Santa & Cole Forestal es un vivero de producción vegetal especializado en el cultivo de árboles de gran formato para su transplante inmediato garantizado.

Otros cultivos en la propiedad:

- Arbustos y coníferas autóctonas
- Sección bambús
- Plantas vivaces
- Ecorosales
- Plantas aromáticas

Parc de Bell-lloch
E-08430 La Roca
Barcelona
Espanya / Spain
Tel. +34 938 444 439
Fax +34 938454 123
info@parcbelloch.com
www.santacole.com

www.mediamadera.com

disseny

fabricació

muntatge

Les passarel·les de fusta són un bon exemple de les excel·lents possibilitats d'un material que permet com cap altre una absoluta integració en l'entorn.

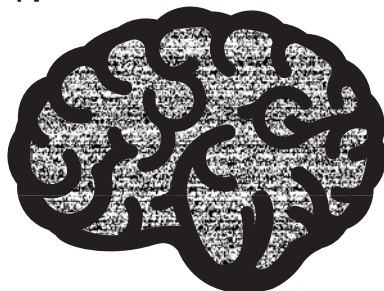
Media Madera es preocupa de la totalitat del seu projecte, des de la col·laboració en la concepció i la realització de l'estudi estructural fins a la fabricació i el muntatge definitiu.

media madera
ingenieros consultores

Avda. Juan Carlos I, nº 1, Ofic. 3
33212 Gijón. ASTURIAS. Tfno. 985 30 87 00 Fax 985 30 83 83

PLAY TV

PLAYBDU

BDU
¿jugamos?

BDU juegos infantiles Richter ∴ Tel: 932 464 904 ∴ Mail: bdu@bdu.es ∴ web: www.bdu.es

- Servei de conservació i manteniment d'espais verds.
- Gestió integral d'arbrat.
- Instal·lació i gestió de xarxes de reg automatitzades.
- Construcció de jardins.
- Obres de restauració paisatgística.
- Repoblacions forestals.
- Disseny d'espais verds.

C/ Fra Juniper Serra, 59-75
08030 BARCELONA
Tel.: 93 313 73 00 - Fax: 93 305 01 40

DISSENY GRÀFIC
ECODISSENY

La Plana, 8-08032 Barcelona
Tel. 93 357 00 50 - 93 357 06 04
Fax 93 357 02 66
eltinter@eltinter.net
www.eltinter.com

PREMI ACCIÓ 21 2004

és molt més
que encendre un ordinador...

Imatge corporativa
Publicitat
Packaging
Pàgines web
Multimèdia i video...

Garden Center | Paisatgisme

JARDINERIA
BORDAS

Serveis jardineria | Lloguer plantes | Venda al major

**Atenció personalitzada
al professional !!!**

i Francesc Lombarte - 627 568 123

Jardineria BORDAS
Av. del Mar s/n
08850 GAVA
(C-32 Salida Gava Playa)
Tel: 936 381 780
Fax: 936 622 439
info@jardineriabordas.com
www.jardineriabordas.com

Professionalitat VERDA

PISTO 68 S.L.
Padua, 25 ent. 1ª
CP: 08023 BARCELONA
Tel.: (0034) 932 176 758
E-mail: pisto68@pisto68.com

Especialistas en medio ambiente.

CENICERO PLAYA

CENICERO PORTÁTIL

CENICERO URBANO Y DE PAPELERA

RECOGEDOR DE EXCREMENTOS DE PERRO

BICICLETAS ELÉCTRICAS

Para más información entren en: www.pisto68.com

Ens han deixat molt guapos.
Vine a veure'ns.

Aquest Nadal, a partir del 15 de desembre de 2006 i fins al 5 de gener de 2007, podeu visitar la mostra "Guarneix-me", una exposició d'arbres mediterranis adornats amb molta imaginació, al centre comercial L'Illa Diagonal.

[AGENDA BCN]

Parcs i Jardins

Ajuntament de Barcelona